

HRVATSKI VOJNIK

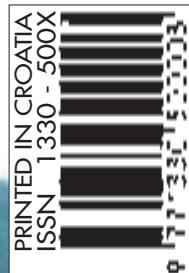


Broj 5. Godina I. 29. listopada 2004. www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 7 KN

REPORTAŽA

**Pripadnici 3. gombr provedli
bojno gađanje tenkom M-84**



RAZGOVOR Željko Goršić, pomoćnik ministra obrane za upravljanje ljudskim resursima

**U sustavu zadržati
mlađe i obrazovanije**



NORFOLK

Nova podmornica za novu eru

USS Virginia, prva podmornica istoimene klase, 23. je listopada svećano "stupila" u djelatnu službu. Riječ je o prvom plovilu koje je dizajnirano u sklopu djelovanja u okvirima svjetske sigurnosne situacije u razdoblju nakon Hlad-

nog rata. Sjedinjuje ratne i operativne mogućnosti potrebne za priobalnu borbu kao i za djelovanje pod morem na otvorenom oceanu.

Inače, riječ je o devetom američkom ratnom plovilu koje od 1777. godine nosi navedeno ime.

BRASILIA

**Suradnja velikih**

Ministri obrane Brazila (Jose Viegas Filho) i Kine (Cao Guangchuan) u brazilskoj su metropoli 22. listopada potpisali ugovor o vojnoj suradnji. Kako je pri-

opilo brazilsko ministarstvo, ugovorom će doći do razmjene raznih komponenti oružanih snaga, te logističke i znanstvene suradnje.

Dogovor, kojim se također podrazumijeva zajednički odbor za obrambena pitanja posljednji je u nizu bilateralnih ugovora između te dvije zemlje od svibnja kad je brazilski predsjednik Luiz Inacio Lula da Silva posjetio najmnogoljudniju zemlju svijeta.

LISABON

Više Portugalaca u međunarodnim operacijama

Slijedeće godine Portugalci misle povećati broj svojih snaga u UN-ovoj misiji u Bosni, kao i u NATO-ovoj u Afganistanu, izjavio je njihov ministar obrane Pedro Santana Lopes. Također, poslat će i kontingenat od 300 ljudi na Kosovo. Međutim, Lopes se nije želio izjašnjavati hoće li portugalska misija u



južnom Iraku (trenutačno 130 ljudi) produžiti svoj boravak i nakon zasad određenog roka (12. studenog). Takvim izborom misija će, rekao je Lopes, pomoći da Lisabon održi ravnotežu između potpore Portugalskoj transatlantskoj aliansi sa SAD-om i potpore misijama koje predvodi Evropska unija.

FORT WORTH

Bolji jordanski F-16

Iz sjedišta američke tvrtke Lockheed-Martin objavljeno je da je s Kraljevinom Jordan potpisana ugovor koji se odnosi na nadogradnju sedamnaest aviona F-16 zračnih snaga. Ugovorom vrijednim 87 milijuna dolara predviđene su promjene u trupu, cockpitima, senzorima i naoružanju aviona, kao i kasnija obuka jordanских pilota.



"Riječ je o financijski isplativim i niskantnim modifikacijama" - u ime tvornice izjavio je David Wesolka jedan od direktora.

WASHINGTON

**Odlazak crnog admirala**

Umirovjeni američki viceadmiral Samuel L. Gravely (82), prvi Afroamerikanac koji je u američkoj mornarici nosio admiralski čin, umro je 22. listopada u Nacionalnom mornaričkom klubu u Washingtonu.

Gravelyjeva služba u mornarici počela je još za vrijeme II. svjetskog rata, a u bogatoj karijeri zapovjedao je s više brodova i postrojbi, da bi admiralski čin stekao preuzimanjem zapovjedništva nad Trećom flotom u 70-im godinama prošlog stoljeća. Nosilac je i nekoliko visokih odličja.

ORENBURG

Rusi ne daju podmornice na leasing

Ministar obrane Ruske Federacije Sergej Ivanov zanjam je kao je izvješća koja su navodila da će Rusija dati jednu od svojih nuklearnih podmornica klase Akula Indiji na leasing.

Tijekom posjeta ruskoj uralskoj regiji Ivanov je potvrdio da je s Indijcima raspravlja o vojnoj suradnji, no izvješća o leasingu, koja su navodno potekla iz izvora u ruskoj obrambenoj industriji su pogrešna.

Izvješća su navodila da je dogovor formaliziran još početkom ove go-



dine i da će priskrbiti Rusiji desetine milijuna dolara godišnje.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@moph.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@moph.hr)Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@moph.hr), Domagoj VlahovićNovinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić,
Josipa PericaFotografi: Tomislav Brandt, Davor Kirin,
Dubravko KovačGrafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Iva Dobravac

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Redaktor: Danica Pajic

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852Tajnica redakcije: Jasmina Augustić
tel: 4568-041;
fax: 4551-852**Preplata:**Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.
 **Tisak:**
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31
Naslov uredništva:

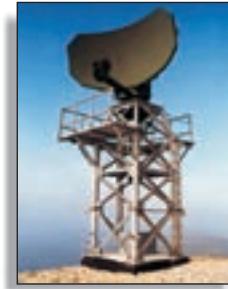
MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@moph.hrU članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2004.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**IZ SADRŽAJA****Željko Goršić, pomoćnik
ministra obrane za
upravljanje ljudskim
resursima**

U postupku velikog smanjenja broja djelatnog osoblja najvažnije je bilo napraviti selekciju osoblja prema objektivnim kriterijima, i to tako da se osigura zadržavanje u sustavu mladeg i obrazovanijeg osoblja...

Strana 4**Suvremeni radarski sustav za zaštitu
hrvatskog mora**

Radarским sustavom Enhanced Peregrine motri se morska površina te zračni prostor na malim i srednjim visinama, a odabrani radari dio su složene strukture motriteljskog sustava HRM-a namijenjenog nadzoru cijele zone interesa Republike Hrvatske na Jadranskom moru

**Strana 8****Vrhunac godišnje obuke
oklopno-mehanizirane
brigade**

Pripadnici 3. gardijske oklopno-mehanizirane brigade proveli su nedavno na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunj posadno bojno gađanje tenkom M-84, prvo te vrste koje je ta gardijska brigada provela nakon preustroja

Strana 10**Dvomotorni transportni avioni**

Iako se o njima malo govori i piše važnost transportnih aviona u vojnoj upotrebi još od Berlinske krize potkraj četrdesetih godina prošlog stoljeća pa sve do danas, a unatoč brzom razvoju helikoptera, stalno je rastao

**Strana 22**

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Željko Goršić

Pomoćnik ministra obrane
za upravljanje ljudskim resursima

- **smanjenjem broja osoblja**
bitno izmijenjena obrazovna struktura djelatnika
- **poznavanje engleskog jezika**
prednost u dalnjem profesionalnom razvoju
- **planira se uspostava Središnje**
za upravljanje osobljem



U sustavu zadržati mlađe i obrazovanije

U postupku velikog smanjenja broja djelatnog osoblja najvažnije je bilo napraviti selekciju osoblja prema objektivnim kriterijima, i to tako da se osigura zadržavanje u sustavu mlađeg i obrazovanijeg osoblja... Novim promjenama ustroja više neće biti naglih rezova u pravcu smanjenja osoblja, nego će se planski izdvajati neperspektivno osoblje i na isti način primati novo osoblje... Planira se uspostava posebne organizacije koja će upravljanje osobljem provoditi centralizirano, na stručan i neovisan način, izvan crte vođenja i zapovijedanja...

Vesna PINTARIĆ,
snimio Davor KIRIN

Rok je za prijavljivanje
djelatnih vojnih osoba
kojima je utvrđena ne-
mogućnost daljnog pro-
fesionalnog razvoja za
dragovoljno izdvajanje
do 29. listopada. Nakon
toga ćemo biti prisiljeni
odrediti dio za nedrago-
voljno izdvajanje

Svaka organizacija, pa tako i vojna, vredi onoliko koliko je u njoj stručnih, obrazovanih, iskusnih, sposobnih i kvalitetnih ljudi te koliko smo u nju u tom smislu spremni ulagati. Koliko je u svezi s tim u Hrvatskoj vojsci učinjeno, što se čini i gdje su najveći propusti, razgovarali smo s najpozvаниjim čovjekom za tu problematiku, pomoćnikom ministra za upravljanjem ljudskim resursima Željkom Goršićem.

Brojno stanje osoblja MO i OS RH do kraja godine trebalo bi se svesti na 27.700 ljudi. U posljednjem kvartalu ove godine iz sustava bi trebalo biti izdvojeno još oko 730 DVO i 640 SiN, a što je ukupno ove godine blizu 4900 ljudi. Ide li realizacija tog plana zacrtanom dinamikom?

Godišnjim planom izdvajanja osoblja za 2004. godinu planirano je izdvajanje 4886 osoba, od toga 3886 djelatnih vojnih osoba te 1000 državnih službenika i namještenika. Plan izdvajanja DVO u uskoj je svezi s utvrđenim činjeničnim stanjem glede mogućnosti daljnog profesionalnog razvoja po pojedinim kategorijama i činovima i za sada se provodi zadovoljavajućom dinamikom.

U prva tri kvartala izdvojeno je 3098 od

planiranih 3152 DVO, a zbog određenih kašnjenja u donošenju i provedbi novih pravilnika o standardima profesionalnog razvoja, nismo išli na nedragovoljno izdvajanje nedostajuće 54 djelatne vojne osobe, odnosno njihovo smo izdvajanje prebacili u IV. kvartal. Tako nam je u IV. kvartalu ostalo još za izdvojiti 788 DVO a već je zaprimljeno oko 300 zahtjeva.

Što se tiče državnih službenika i namještenika važno je reći kako se 50% planiranog izdvajanja (od 1000 civilnih osoba) odnosi na organizacijsko izdvajanje središta za obavješćivanje, koje će se dogoditi krajem ove godine, a izdvajanje ostalih 50% je premašeno već u trećem kvartalu za 282 državna službenika i namještenika.

Kraj roka za dragovoljno izdvajanje

Koje su to konkretno kategorije ljudi, i što se tiče DVO i SiN, i hoće li sustav osjetiti manjak u kvalitativnom, tj. stručnom smislu?

U kategoriji časnika nešto lošiju dinamiku imamo s izdvajanjem viših časnika, iako smo i tu plan u većem dijelu ostvarili. Isto je tako nešto lošija dinamika kod čina poručnika, gdje nam nedostaje 45% od planiranog broja za izdvajanje, dok smo s di-

namikom izdvajanja ostalih časnika i više nego zadovoljni. Dinamika izdvajanja dočasnika i vojnika također je dobra, a gledano po činovima, određene probleme vidi-mo u dinamici izdvajanja vojnika, kojih još nedostaje oko 35% i narednika kojih nedostaje još oko 12%.

Rok je za prijavljivanje djelatnih vojnih osoba kojima je utvrđena nemogućnost daljnog profesionalnog razvoja za dragovoljno izdvajanje do 29. listopada. Nakon toga ćemo biti prisiljeni odrediti dio za ne-dragovoljno izdvajanje. Na listi kandidata za izdvajanje nalazi se trostruko veći broj osoba od planiranog za izdvajanje, a još nije zaprimljen niti jedan prijedlog za skidanje s liste kandidata za izdvajanje, što je moguće u skladu s odredbama pravilnika o standardima profesionalnog razvoja.

U kvalitativnom, odnosno stručnom smislu, primjerice, ove godine od izdvojenih časnika 67% ih je neodgovarajuće stručne spreme. Što se tiče državnih službenika i namještenika poticajnim otpremninama potiče se izdvajanje osoba niže stručne spreme, koje se u pravilu i izdvajaju, a potrebe i sadašnjeg i budućeg ustroja za njima će se i dalje smanjivati tako da smatramo da se u stručnom smislu neće bitnije osjetiti njihov manjak. Ove godine od izdvojenih državnih službenika i namještenika 90% ih je sa srednjom stručnom spremom ili osnovnom školom.

Istodobno planom je predviđeno i da bi do kraja godine u sustav bilo primljeno 700 novih ljudi, od toga 50 SiN. Uz koje uvjete oni ulaze u sustav, jesu li u pitanju deficitarne strike?

Provedbom plana izdvajanja smanjili smo ukupno brojno stanje djelatnog sastava u 2004. godini ispod broja propisanog ustrojem. Time smo nakon niza godina zabrane primanja u službu konačno omogućili početak sustava stalnog obnavljanja djelatnika. Planom za 2004. godinu planiran je prijam 500 vojnika i 150 časnika, te 50 službenika i namještenika, od kojih 40 vježbenika.

S obzirom na to da se na ovo dugo čekalo, naravno da se ide na prijam onih kategorija čija

se deficitarnost najviše osjeća u sustavu. U provedbi plana prijama Glavni stožer je utvrdio časnička i vojnička ustrojbena mjesta deficitarnih zvanja koja će se prva popuniti, ali to je tek početak dugogodišnjeg sustavnog prijama u službu u kojem će se postupno sve početne časničke dužnosti popuniti novim časnicima, a vojničke novim vojnicima. Sadašnji časnici i vojnici, koji obnašaju navedene dužnosti, promaknut će se i postaviti na više dužnosti ili će im prestati služba ako se utvrdi da nemaju mogućnost daljnog profesionalnog razvoja.

Novi pravilnici manje restriktivni

Donošenjem Pravilnika o standardima profesionalnog razvoja i postupku utvrđivanja nemogućnosti daljnog profesionalnog razvoja za časnike, dočasnike i vojnike čini se da su ublaženi neki uvjeti. O kojim je promjenama riječ i koji im je cilj?

U postupku velikog smanjenja broja djelatnog osoblja najvažnije je bilo napraviti selekciju osoblja prema objektivnim kriterijima tako da se osigura zadržavanje u sustavu mlađeg i obrazovanijeg osoblja, koje će biti u mogućnosti stjecati nova znanja potrebna za oružane snage budućnosti, a s druge strane potaknuti izdvajanje onog osoblja koje nema mogućnost daljnog profesionalnog razvoja.

Propisani standardi profesionalnog razvoja temelje se na objektivnim činjenicama, kao što su civilna i vojna izobrazba, godine u činu i godine života. Prvi put su propisani u listopadu 2002., kada su bili vrlo restriktivni, što je bilo u skladu s tadašnjom službenom politikom na-

Bitne promjene koje se tiču ublažavanja restrik-tivnosti u odnosu na prijašnje pravilnike jesu u činjenici da broj godina staža osiguranja više nije zapreka za promicanje i vojnu izobrazbu, odnosno općenito za mogućnost daljnog profesionalnog razvoja. Isto tako, godine života i godine u činu više nisu zapreka za mogućnost daljnog profesionalnog razvoja onim osobama koje su sustavu potrebne i koje

su zbog toga raspoređene na više ustroj-beno mjesto od osobnog čina





Planira se uspostava po-sebne organizacije koja bi upravljanje osobljem provodila centralizirano, stručno i neovisno, izvan crte vođenja i zapovijedanja (Središnjica za upravljanje osobljem). Ta bi organizacija rasteretila zapovjednike i zapovjedni jedni lanac OS RH od obavljanja većeg dijela upravnih i stručnih poslova, a upravni dio MORH-a od obavljanja većeg dijela operativnih poslova iz područja personalne problematike

glog smanjenja broja pripadnika OS RH. Trenutačno važeći standardi su na snazi od srpnja ove godine i za razliku od ranijih u brojnim svojim odredbama manje su restriktivni, ali s druge strane obuhvaćaju sve kategorije vojnog osoblja, uključujući brigadire i generale.

Može se reći da smo novim pravilnicima ispravili nedostatke prije važećih pravilnika i istodobno ih usavršili i uskladili s novim okolnostima i potrebama daljnje reforme OS RH. Važeći pravilnici daju veće mogućnosti zadržavanja kvalitetnog osoblja, a istodobno omogućuju nastavak snažnog izdvajanja onog osoblja koje nije neophodno za daljnje funkcioniranje OS RH.

Bitne promjene koje se tiču ublažavanja restriktivnosti u odnosu na prijašnje pravilnike jesu u činjenici da broj godina staža osiguranja više nije zapreka za promicanje i vojnu izobrazbu, odnosno općenito za mogućnost daljnog profesionalnog razvoja. Isto tako, godine života i godine u činu više nisu zapreka za mogućnost daljnog profesionalnog razvoja onim osobama koje su sustavu potrebne i koje su zbog toga raspoređene na više ustrojbeno mjesto od osobnog čina.

Propisane su liste kandidata za izdvajanje na kojima se nalaze samo one osobe koje imaju 20 i više godina staža osiguranja i utvrđenu nemogućnost daljnog profesionalnog razvoja. Time je jasno dano do znanja svim ostalim osobama s utvrđenom nemogućnošću daljnog profesionalnog razvoja da sustav o njima vodi brigu, odnosno da se ne planiraju dijeliti otkazi.

Postoji li kakav nadzor nad primjenom tih pravilnika i jesu li moguće nepravilnosti?

Uprava za ljudske resurse obvezna je najmanje jednom godišnje provesti raščlambu udovoljavaju standardima profesionalnog razvoja za sve djelatne vojne osobe i pokrenuti postupak utvrđivanja mogućnosti, odnosno nemogućnosti daljnog profesionalnog razvoja. Načelnik Glavnog stožera i osobe koje on ovlasti dužni su izraditi i uručiti zaključke o nemogućnosti daljnog profesionalnog razvoja te obaviti službene razgovore s navedenim osobama u kojima ih se upoznaje s mogućnostima daljnog zadržavanja u službi, odnosno korištenja programima tranzicije. Upravo su ti službeni razgovori i osmišljeni kao mjesta na kojima se rješavaju svi problemi koji mogu proizići iz eventual-

alno krivo ažurirane personalne baze podataka.

Drugi oblik kontrole provedbe navedenih pravilnika proizlazi iz stalne i osobito kvartalne kontrole rezultata provedbe planova izdvajanja, te iz pisanih prigovora i žalbi pojedinaca nezadovoljnih svojim mjestom u službi, odnosno mogućim onemogućavanjem profesionalnog razvoja.

Koliko je ovoga trenutka neraspoređenih DVO i SiN i kako je moguće da takav status pojedincima traje i više od godinu dana?

Uvidom u dnevno izvješće o brojnom stanju vidimo da je neraspoređenih osoba odnosno osoba raspoređenih po starom ustroju 2172, od toga je otprilike 1000 civilnih, dok su ostatak vojne osobe. Problemi u njihovom raspoređivanju proizlaze uglavnom iz stručne spreme i neodgovarajuće sposobljenosti za preuzimanje novih dužnosti odnosno dužnosti, koje su ostale nepopunjene, a djelomice su uzrokovani komplikiranom procedurom raspoređivanja na novu dužnost, što uvelike usporava cjelokupni proces. Jedna od bitnih zadaća koje su pred nama jest pojednostavljinje procedure pri rasporedu na novu dužnost, aliisto tako i poboljšanje sustava obuke i izobrazbe za nove dužnosti.

Bitno izmjenjena obrazovna struktura časnika

Vide li se uz sve dosad poduzete aktivnosti poboljšanja u dobnoj i obrazovnoj strukturi, i u kojoj mjeri u odnosu na prijašnje razdoblje?

Smanjenjem broja osoblja bitno je izmjenjena obrazovna struktura časnika. Broj časnika u službi s neodgovarajućom civilnom izobrazbom smanjio se s 53% na 37%, dok je u viših časnika taj broj samo oko 12%.

Prosječna starost vojnika s 35 godina spustila se na 33 godine i još je uvijek previsoka u odnosu na standarde zapadnih zemalja, a na daljnje poboljšanje strukture snažno će utjecati prijam novog osoblja.

Tijekom smanjenja broja osoblja, izmjenjena je i obrazovna struktura za državne službenike i namještenike, i to tako da se broj civilnog osoblja s osnovnom školom ili srednjom stručnom spremom smanjio sa 85% na 77%.

Pomlađivanje vojske, i to ne samo obrazovanim mladim časnicima nego u prvom redu profesionalnim vojnicima veliki je

izazov za OS RH. Kako motivirati ljudе za to zanimanje i što im OS može ponuditi u ovom trenutku?

Na početku smo nove faze u razvoju OS RH u kojoj tek krećemo u tržišnu utakmicu za pribavljanje najkvalitetnijeg osoblja za oružane snage. U provedbi plana pribavljanja osoblja za 2004. godinu vidjet ćemo koliko smo kao poslodavac zanimljivi mlađim ljudima, i to će nam biti najbolji pokazatelj u kojem smjeru moramo dalje ići.

Materijalne mogućnosti nisu nam velike te stoga moramo raditi na tome da kao poslodavac pružimo najbolje prilike za profesionalni i osobni razvoj svakog svog dјelatnika. Neka iskustva smo već stekli, nešto smo naučili od drugih zemalja, ali mnogo toga još moramo i možemo promijeniti.

U posljednje vrijeme MORH se suočava s tim da su kadeti koji su se školovali u inozemstvu izgubili interes za povratkom u HV raskidaju ugovore ili su u sustavu nezadovoljni postavljenjima i mogućnostima napredovanja. U čemu je problem?

Ostanci u inozemstvu nekolicine naših kadetinja uzrokovani su ponajprije time što su si osigurale besplatan nastavak školovanja na poslijediplomskim studijima (jedna kadetinja i doktorat), a potom vrlo vjerojatno i dobro zaposlenje. Jedna kadetinja se udala za američkog državljanina. Iz navedenog se vidi da su razlozi ostanka u SAD-u ekonomski prirode, tj. njihovog razmišljanja da će u SAD-u ostvariti bolje i materijalno uspješnije profesionalne karijere.

Što se tiče spomenutog nezadovoljstva s mestom u sustavu, važno je napomenuti da se s kadetima nakon završene vojne akademije postupa na isti način kao i s kadetima u vojnim sustavima drugih zemalja, pa i samog SAD-a. To znači da obnašaju dužnosti sukladno stečenoj stručnoj spremi i sukladno završenoj vojnoj akademiji (njihova karijera počinje sa činom poručnika na dužnosti zapovjednika voda), a otvorene su im sve mogućnosti za normalan razvoj profesionalne vojne karijere. Ako postoje neka druga nezadovoljstva i problemi, važno je napomenuti kako su oni isti kao i oni s koji-

ma se susreću i ostali pripadnici OS. Jedan od mogućih razloga nezadovoljstva vrlo vjerojatno proizlazi i iz problema prilagodbe pri povratku, a tome je uzrok četverogodišnji rad i život u vrlo dobrim i organiziranim uvjetima jedne opremljene i bogate vojske.

Upravljanje osobljem bit će centralizirano, stručno i neovisno

Vođenje i planiranje karijere časnika i dočasnika do sada je bilo velika boljka sustava. Naime, nisu rijetki slučajevi da časnici u čije se školovanje ulagalo odlaze iz sustava, dok je drugima taj nedostatak ograničavajući uvjet za daljnje napredovanje. Može li hrvatski časnik znati kako će ići njegova vojnička karijera do izlaska iz sustava?

Velika većina dosadašnjih problema u vođenju karijere časnika i dočasnika proizila je iz stanja nastalog u ratnim okolnostima koje se nije moglo preko noći dovesti do idealnoga. Pravilnicima o standardima profesionalnog razvoja dani su jasni okviri u kojima će se u budućnosti kretati pojedinačni profesionalni razvoj svakog časnika, dočasnika i vojnika. U skladu sa zadanim standardima provodit će se vojna obuka i izobrazba, što će isto tako biti osnova za raspoređivanje na nove dužnosti i promicanje.

Danas svaka djelatna vojna osoba može vidjeti kako stoji i što sve mora proći da bi popravila svoj položaj u budućnosti. Daljnja karijera svakog pojedinca ovisit će o konkurenciji za daljnje školovanje i postavljenje na višu dužnost. Bez neprestanog ulaganja u sebe nema ni profesionalnog razvoja, a osobama koje nemaju mogućnost daljnog profesionalnog razvoja bliži se kraj vojne karijere.

Dobro poznavanje stranog, osobito engleskog jezika daje veliku prednost u dalnjem profesionalnom razvoju, jer je time otvorena mogućnost za vojnu izobrazbu u inozemstvu, a konkurenca je vrlo mala, jer većina dјelatnika nema odgovarajuću razinu znanja stranog jezika. To je područje na kojem svatko može uložiti u sebe samostalno učeći strani jezik, a MORH daje veliku potporu plaćajući 50% troškova izobrazbe u školama stranih jezika.

Čini se da MO i OS svake jeseni čeka novi preustroj. Što posljednji donosi novo, u čemu će biti vidljive najveće promjene i u kadrovskom i u organizacijskom smislu?

Bitno je naglasiti kako u novim promjenama ustroja više neće biti naglih rezova u pravcu smanjenja osoblja, nego će se planski izdvajati neperspektivno osoblje i na isti način primati novo. Planira se uspostava posebne organizacije koja bi upravljanje osobljem provodila centralizirano, stručno i neovisno, izvan crte vođenja i zapovijedanja (Središnjica za upravljanje osobljem). Ta bi organizacija rasteretila zapovjednike i zapovjedni lanac OS RH od obavljanja većeg dijela upravnih i stručnih poslova, a upravni dio MORH-a od obavljanja većeg dijela operativnih poslova iz područja personalne problematike. Pri tome bi došlo do integriranja operativnih stručnih poslova Uprave za ljudske resurse MORH-a i Personalne uprave GSOS-a RH, te sadašnjih personalnih odjela, odsjeka i pododsjeka. Na taj bi se način jasno odijelile planske i upravljačke od izvršnih, odnosno provedbenih funkcija, a upravljanje karijerom osobe provodilo bi se s jednog mesta.

Ujedno bi se ustrojavanjem Središnjice za upravljanje osobljem redefinirala uloga zapovjednika samostalnih ustrojstvenih jedinica, kao i uloga viših zapovjednika u procesu upravljanja osobljem. Zapovjednicima samostalnih ustrojstvenih jedinica omogućio bi se izravan kontakt sa Središnjicom u svezi s pribavljanjem odgovarajućeg osoblja za njihove organizacijske jedinice te izravan utjecaj na profesionalni razvoj dodijeljenog im osoblja. Kroz instituciju mentorstva, savjetovanja, vođenja, obuke na poslu i službenog ocjenjivanja, zapovjednici bi presudno utjecali na profesionalni razvoj pojedinca, a centraliziranim upravljanjem u Središnjici omogućilo bi se provođenje politike jednakih mogućnosti. ■

Radarski sustav Enhanced Peregrine iz projekta "More" uskoro u uporabi

Suvremeni radarski sustav za zaštitu hrvatskog mora

Radarским sustavom Enhanced Peregrine motri se morska površina te zračni prostor na malim i srednjim visinama, a odabrani radari dio su složene strukture motriteljskog sustava HRM-a namijenjenog nadzoru cijele zone interesa Republike Hrvatske na Jadranskom moru

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Nakon testiranja, koja su u tijeku, radarski sustav Enhanced Peregrine iz projekta "More" uskoro bi trebao biti u uporabi, najavilo je izaslanstvo Ministarstva obrane i Glavnog stožera predstavnicima hrvatskih medija 21. listopada pri-likom zajedničkog obilaska dvaju radarskih postaja na otocima Lastovu i Visu te Operativnog središta u Splitu. Uz ministra obrane Berislava Rončevića u izaslanstvu MORH-a i GSOS-a bili su državni tajnik Mate Raboteg i pomoćnik ministra za materijalne resurse Ivo Bačić te zamjenik načelnika Glavnog stožera general pukovnik Slavko Barić i načelnik Uprave ZIKS-a GSOS-a komodor Ivica Supić, koji je ujedno predstavio projekt "More" i radarski sustav Enhanced Peregrine. Pojasnio je da riječ o sustavu za zaštitu hrvatskih državnih interesa na Jadranskom moru, a kako je predviđeno, sustav bi trebao štititi teritorijalni integritet i suverenitet te pravni poredak Republike Hrvatske u obalnom moru, nadzirati pomorski promet, sigurnosti plovidbe te pomoći u potragama i spašavanju na moru, kao i u prevenciji ekoloških incidenata te otklanjanju njihovih eventualnih posljedica.

Za čisto more i sigurno nebo

Radarskim sustavom Enhanced Peregrine motri se morska površina te zračni prostor na malim i srednjim visinama, a odabrani radari dio su složene strukture motriteljskog sustava HRM-a namijenjenog nadzoru cijele zone interesa Republike Hrvatske na Jadranskom moru. Napominjući kako će se radari koristiti u vojno-civilne namjene, ministar Rončević posebno je istaknuo njihovu ulogu u civil-

stvu, gdje su, kako je rekao, trenutačno potrebniji nego u vojsci. Upozorio je također na važnost uvođenja suvremenih radarskih sustava

kako bi se spriječile neželjene posljedice protuzakonitih djelovanja na teritoriju naše zemlje, napose s obzirom na nedovoljan nadzor zračnog i morskog prostora koji pruža velike mogućnosti za razna kriminalna djela, kao što su, primjerice, krijumčarenje ljudi, oružja i droge, te raznih roba i slično. Naime, nerijetko se hrvatskim dijelom Jadrana prevozi štetni teret, a ni zračni prostor iznad Hrvatske nije u potpunosti zaštićen, i sve to na štetu našeg ekološki čistog mora i sigurnog neba nad glavom, a koje takvima želimo i zadržati. Uzrok tome je nedovoljan nadzor na moru i u zraku. Posljedice bi mogle biti katastrofalne, a jedini način da ih spriječimo, smatraju stručnjaci za motrenje i nadzor, jeste uvođenje novih radarskih sustava. Predstavnici

MORH-a i GSOS-a istaknuli su da će kao investitori i dalje poštivati sve zakonski propisane uvjete tijekom gradnje i puštanja u rad, te je istaknuto kako kod tih radara nema ionizirajućeg zračenja, odnosno kako nisu opasni za zdravlje ljudi.

Uz spomenute radare na Lastovu i Visu, koji će uskoro biti u uporabi, u sklopu projekta "More" predviđene su još dvije radarske postaje - na Dugom otoku i Mljetu, gdje traju pripremni radovi. Četiri radara s pripadajućom opremom i dokumentacijom te pričuvnim dijelovima, kao i obuka za održavanje uređaja, koštaju 15.899.600 USD-a, a sveukupni troškovi tog projekta iznose 44.557.722,70 USD-a. ■



Poker aseva - Aron, Cobra, Bak i Tref

Četvrti hrvatski vod u misiji ISAF, mahom sastavljen od pripadnika vojne policije, ima poker aseva koji čine naša četiri vojnopolicijska službena psa, a to su: Aron, Cobra, Bak i Tref. Naime, službeni psi su se u dosadašnjoj fazi misije pokazali dragocjenima i nezamjenjivima, jednom riječju savršenima za posao koji u ovoj misiji obavljaju, a traže ih pripadnici gotovo svih nacionalnih kontingenata



Iz Afganistana Predrag MIKULIĆ

Četvorica dočasnika pripadnika 4. voda VP-a, inače vodiči službenih vojnopolicijskih pasa, s pravom su ponosni na svoje ljubimce, na koje gledaju, mogu slobodno reći, kao na radne kolege, odnosno partnere u timskom poslu. Naši službeni psi su ovdje traženi gotovo svakodnevno, a najveći intenzitet su iskusili u vrijeme pripreme i provedbe predsjedničkih izbora u Afganistanu.

Nikud bez zaštitne košarice

Stožerni narednik Davor Magić zadužen je za Arona, njemačkog ovčara koji je zaštitno-tragački pas ili ka-



Stožerni narednik Magić i pas Aron na osiguravanju glavnog ulaza u kamp

ko ga on često kraće naziva, pas napadač. Aron se za posao koristi pri-godom osiguranja objekata, osigura-nja važnih događaja i sl. Primarna mu je uloga čuvanje i zaštita objek-ta i osoba. U misiji se posebno pokazao korisnim pri pretresu sumnjivih osoba. Kako je Aron posebno istreniran za agresivnost pri djelovanju, tako je bez zaštitne košarice (brnjice) iznimno opasan, te se tada tretira poput uporabe vatrene oružja. Magić ističe da se Aron na sreću ovdje nije koristio za sprečavanje masov-nih demonstracija, nereda i pobuna, odnosno kod većeg okupljanja ljudi, za što je posebno istreniran. Psa je

dobio nakon položenog ispita u Centru za obuku službenih pasa u Dugom Selu. Potom je došlo razdob-lje prilagođavanja. Agresivni Aron je u početku čak pokušavao napasti svoga gospodara, dok ga nije prih-vatio. Priču Magić prekida komenta-rom: "Evo, baš ga sada čujem da la-je!", razaznajući Aronov lavež od la-veža ostalih pasa, u buci koja je do-pirala iz pravca boksova gdje su smješteni službeni psi.

Nadnarednik Josip Grčević je "gazda" službenog VP psa za de-tekciju opojnih droga, njemačkog ovčara zvanog Cobra. Kako je Afga-nistan poznat kao zemlja izvoznik opijuma i pokriva više od 50% svjet-skog ilegalnog tržišta tim narkoti-kom, tako za Cobru ovdje ima pos-la. Grčević mi objašnjava da se opijum rabi kao osnovna baza za proizvodnju svih prirodnih droga, počevši od marihuane, hašiša, pa do kokaina, heroina, itd. Istiće da je sa Cobrom već četiri godine, tako da se iznimno dobro poznaju. U iz-bornu vrijeme Cobra je bio angaži-ran na pregledima automobila i osobnih stvari skupa s lokalnim poli-cajcem, pri čemu se lokalac radeći s nama obučavao skupa sa svojim psom. Koristio se isto tako i pri pre-gledu prtljage prigodom odlaska iz

misije pripadnika pojedinih nacio-nalnih kontingenata. Cobra se ovdje jako dobro aklimatizirao, kao uosta-lom i ostali naši psi, pa čak ima bo-lji apetit nego kod kuće.

Pune "njuške" posla

Preostala dva psa su Bak i Tref, la-brador i njemački ovčar, koji su službeni psi za detekciju eksploziva. Jasno je da je njihov posao ovdje najopasniji. Njihovi vodiči su skup-nici Zoran Maslak i Marko Merić. Ta dva psa najčešće rade u paru, i u misiji su im "pune njuške posla", a ovdje se angažiraju i danju i noću. Oba vodiča pasa su sa svojim psima zajedno već godinama. Psi u Hrvat-skoj žive s njima u njihovim domo-vima. S njima su bili i na prvoj obu-ci koja je trajala sedam mjeseci, za-ključno s ispitom za licencu za nji-hovu uporabu. Psi se inače redovito kondiciraju, što se i ovdje radi, iako za to ima malo slobodnih dana. Nji-hove najčešće zadaće do sada bile su pregledi vozila na kontrolnim točkama, pregled prostora, osigura-nje visokih vojnih dužnosnika i dru-gih VIP osoba, pretres sumnjivih prostorija, osiguranje PRESS konfe-rencija uz pretres osobnih stvari i prtljage. Angažirani su i pri osigura-nju kabulskog aerodroma, za pre-gled vozila pri ulasku u krug UN-a, itd. I oni su najveći posao odradili u vrijeme izbora. Merić mi navodi primjer kada je blokira-na jedna cijela ulica u središtu Kabula i obavljen kompletan pro-teksplozivni pregled ulice, uk-ljučujući vozila, trgovine i sve os-tale objekte, zajedno sa šupama i garažama. Posao je trajao tri sata i sve je profesionalno odradeno. ■



Skupnik Merić i njegov Tref u pregledu civilnog vozila

Inauguracija novog šefa misije



Zastave se vijore iza observera. Belgija, Čile, Hrvatska, Danska. Stiže CMO. DCMO mu predaje prijavak. I plavu zastavu Ujedinjenih naroda. Kratak govor. I poziv svima da se zamezi. Čovjek zna kako to ide

Iz Pakistana Davor ČULJAK



Pred odlazak na svečanost, u hrvatskom stanu

Unašem hrvatskom stanu u Islamabadu teku posljedne pripreme za odlazak na svečanu inauguraciju novog šefa misije. Pet Hrvata i jedan Šved užurbanio zuje između kupaonice, zrcala i glačala. Marija glača, ne zna se više čiju i koju košulju po redu. U misijama je jedna žena pre malo. Matoković se samodopadno promatra u zrcalu iz profila i smeta Stepanku koji udara posljednju šminku. I smješka se samome sebi. Visok i lijep. Ljepši nego ikad. Valjda zato što stoji po red Lovrića. Lovrić i Čuljak nasred boravka pokušavaju stati u službene odore, ali im to baš ne ide od ruke. Onaj prokleti gumb uvijek krvnički prepolovi trbuš. Zašto na ovim hlačama ne stavljaju gumu umjesto dugmadi? Ostali, kojima su nasred puta, ne trude se da ih zaobiđu, jer je to nemoguće. Tu dvojicu observera mnogo je lakše preskočiti. Sve je to od nezdrave hrane. Švedanin, koji se još uvijek pita gdje je završila njegova svečana odora s odličjima, jedini je u maskirnoj. Već je gotov. I požuruje ekipu. Kasnimo, kasnimo! Nikad ti sjevernjaci neće shvatiti nas južnjake. Nije sve u životu preciznost i shema. Zato smo ih i oderali usred Stockholma jedan nula. Pitam ja njega zna li on uopće otkuda Vikinzima rogovi. Smije se, što će sa mnom otkačenim.

Čestitke Talijanu

Bijeli UN-ovi kombiji i terenci staju pred Zapovjedništvom. Stroga provjera. Ispred i na zgradama osiguranje. A vole držati onu cijev okrenutu prema tebi i prst na okidaču u svakoj prilici, to je čudo jedno! Sreća pa sam malo deblji, ako mu se omakne. Veleposlanika i vojnih atašea k'o na TV dnevniku. Civilni posjedali, observeri se poredali u stavu pozor ispred njih. Između njih govornica. Zastave se vijore iza observera. Belgija, Čile, Hrvatska, Danska. Stiže CMO. DCMO mu predaje prijavak. I plavu zastavu Ujedinjenih naroda. Kratak govor. I poziv svima da se zamezi. Čovjek zna kako to ide. Nema uzalud 62



U zapovjedništvu na svečanosti imenovanja novog šefa misije

godine. Skoro smo vršnjaci. Samo što sam ja časnik u razvoju, a on na zalasku karijere. Dvorište ispred kantine ukrašeno je lampicama kao za Božić. Stolovi puni hrane. Užurani konobari s pladnjevima i orosjenim čašama hladnoga pića. Čestitke Talijanu. I opet se sjetim kako smo bili blizu i da je čestitke mogao primati naš general. Nadam se da vrlo brzo i hoće. Zadnji explanation iz povjerljivih izvora. Naš je general bio premlad.

Četiri dana "planinarenja"

Marija i Igor su sa zamjenikom šefa misije danima osvajali neke vrhove.

ve. Lovrić se pentrao tuda nekuda okolo, obarao rekorde u penjanju na dah. A ni mene ni Matokovića, hvala Bogu, gdje god smo bili nijedno brdašce još nije promašilo. Pitam DCMO-a je li to priprema Rapid Reaction Forces u sklopu UNMOGIP-a. I ako već priprema, zašto baš samo od Hrvata. Mada se mi ne žalimo i sve možemo. Kaže čovjek da se tako zalomilo. Nije mogao vjerovat da jedna žena može pregaziti toliko brda, a da ne zaplače. A neki njegovi borci nisu mogli. Kažem mu da se to zove voljni moment. A samo Marija zna koliko joj je bilo teško. Jer četiri dana cijelodnevnog planinarenja, od izlaska sunca pa do mrklog mraka, ni Edmunda Hillaryja vjerojatno ne ostavlja ravnodušnim.

Vozim se u postaju. Pretičemo jedno vojno vozilo. Pakistanski pukovnik, moj znanac. Grlimo se kao najrođeniji. Proveo je šest dana kod kuće. Pravilno ih je rasporedio na tri žene i nešto više djece. To je jedini Pakistanac kojeg sam do sada upoznao koji ima više žena. Pitam ga prevari li ih ikad. Smije se. Priča mi kako su ljubomorene jedna na drugu. Sa svakom mora provesti po jednu noć. Ako mu se s nekom malo više svidi pa zaglavi dvije, poslije toga i kod one druge i treće mora provesti po dvije noći. Kad se neka od njih razboli, s njom mora provesti svo vrijeme. Prepostavljam da se ona najružnija najčešće razboli. Problem je kad jednoj od njih kupi haljinu. Onda ona druga i treća dignu nos, pa mora i njima kupiti isto. Pa što ti je to trebalo, moj Rashide, pitam se. Vidjet ćeš kad dođeš u moje godine. A možda je to i dobra taktika. Svakoj slažeš da si s onom drugom. A ti razguliš negdje u nepoznatom pravcu. Da se naspavaš!



Humanitarna organizacija WFP pomaže prognanicima

WFP (World Food Program) organizacija je koja se skrbi o nabavci i dostavi najosnovnijih prehrabnenih proizvoda za tisuće i tisuće prognanika diljem svijeta. Inače, svaki prognanik mjesечно ima pravo na tzv. food basket težine 17,5 kg ili 2144 kilokalorija, a ta prehrambena košarica se najčešće sastoji od brašna, ulja, šećera i mlijeka u prahu

Iz Zapadne Sahare Hidajet ČOBO

Jedna od moćnijih i bolje organiziranih humanitarnih organizacija je svakako WFP (World Food Program), organizacija koja se skrbi o nabavci i dostavi najosnovnijih prehrabnenih proizvoda za tisuće i tisuće prognanika diljem svijeta. Uz stalne izvore prihoda koje redovito prima od UN-a, njezin rad se uglavnom bazira na donacijama i dobroj volji pojedinaca i političkih moćnika. Uz dobar dio stalno zaposlenih djelatnika, koji se uglavnom bave organizacijskim djelovima posla, imaju angažiran i veliki broj dragovoljaca i lokalnog osoblja, koji su zaduženi za neposrednu dostavu i distribuciju prehrabnenih proizvoda na terenu. Složena je to organizacijska struktura, koja zbog svoje uloge i važnosti nema pravo na velike pogreške. Financijska sredstva se moraju osigurati na vrijeme i, što je najvažnije, u dostavi i distribuciji hrane ne smije biti velikog kašnjenja.

Donatori na licu mjesta

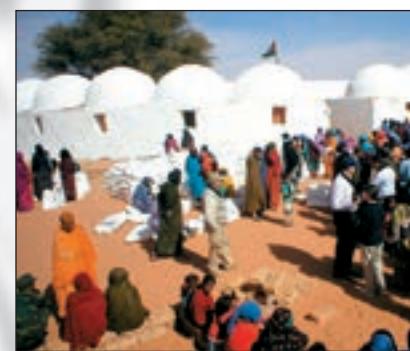
U Tindoufu je nedavno održana donatorska konferencija u organizaci-

ciji WFP na kojoj su bili predstavnici skoro svih zemalja koje imaju uspostavljene diplomatske odnose s Alžirim. Cilj je bio prikupiti što više financijskih sredstava za pomoći prognanicima u Zapadnoj Sahari, tj. Alžиру, a da bi se to i ostvarilo na najbolji mogući način, trebalo je te donatore upoznati sa svakodnevnim uvjetima života i rada prognanika u prognaničkim naseljima. Tako je velik broj donatora bio prvi put u prilici u neposrednom kontaktu s prognanicima i osobno se uvjeriti u njihove iznimno teške životne i rad-



Svaki prognanik mjesечно ima pravo na tzv. food basket težine 17,5 kg

ne uvjete. Mnogi od njih su bili za-tečeni i neugodno iznenađeni vidjenim i doživljenim. To je na kraju posjeta rezultiralo zajedničkom izjavom o prikupljanju pomoći kojom su se svi potpisnici te izjave obvezali na pružanje financijske pomoći za realiziranje World food programa za prognanike u prognaničkim naseljima u okolini Tindoufa. Organizatori su bili i više nego zadovoljni odazivom donatora i prikupljenim financijskim sredstvima, a i donatori su izrazili pohvale na račun organizatora.



Donatori i djelatnici WFP-a među prognanicima

Djelatnici WFP u radu na terenu se susreću s masom problema koje moraju "rješavati u hodu", a koji često znaju biti vrlo ozbiljni. I pored preciznih normativa za svaku osobu, svaku obitelj, uvijek se nadu nezadovoljni pojedinci koji svojom vikom samo usporavaju i otežavaju podjelu hrane, te na taj način za sebe želete "ušićariti" više od propisanog normativa. Inače, svaki prognanik mjesечно ima pravo na tzv. food basket težine 17,5 kg ili 2144 kilokalorija, a ta prehrambena košarica se najčešće sastoji od brašna, ulja, šećera i mlijeka u prahu, dok im se povremeno dijele i ostale živčne namirnice i higijenske potrepštine, ovisno o donacijama). Naočili smo jednoj takvoj podjeli hrane u prognaničkom naselju Awsard i bili smo svjedoci velike gužve, te smo nakon toga jednoglasno konstatirali da djelatnici WFP imaju vrlo koristan ali istodobno i vrlo nezahvalan posao, posao kojim velikoj većini prognaničkih obitelji osiguravaju minimalne životne uvjete. ■



Podjela hrane



Taj ključni obučni događaj 3. gombr prvi je te vrste koji je ta postrojba provela nakon preustroja u kojem su ugašene legendarne gardijske brigade slavonskih Sokolova i Kuna, no unatoč svim promjenama i problemima s kojima su se u tome susretali, i ovu su zadaću obavili profesionalno te ni ovaj put nisu izostali dobri rezultati

Pripadnici 3. gombr na slunjskom vojnom poligonu provedeli posadno

Vrhunac godišnje obuke oklop

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Pripadnici 3. gardijske oklopno-mehanizirane brigade provedeli su nedavno na vojnem poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunjku posadno bojno gađanje tenkom M-84. Taj ključni

obučni događaj prvi je te vrste koji je ta gardijska brigada provela nakon preustroja u kojem su ugašene legendarne brigade slavonskih Sokolova i Kuna, no unatoč svim promjenama i problemima

s kojima su se u tome susretali, i ovu su zadaću obavili profesionalno te ni ovaj put nisu izostali dobri rezultati.

Izvrsni rezultati na zahtjevnom terenu

Nakon završetka preustroja, brigada je u srpnju provela specijalističku obuku te su potom uslijedile pripreme za gađanje koje je provedeno u dva navrata, krajem rujna i sredinom listopada. Na



■ *Uz to što su ciljevi obuke u potpunosti ostvareni, važno je istaknuti i to da tijekom gađanja nije bilo nikakvih izvanrednih događaja, napose s obzirom na činjenicu da je za glavninu postrojbe to bilo prvo bojevo gađanje na tenku M-84. Nisu zakazali ni ljudi ni tehnička te možemo zaključiti da je vrhunac godišnje obuke oklopno-mehanizirane brigade doista prošao - vrhunski*



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBRAZBENU POLITIKU
SLUŽBA ZA NATO I PARTNERSTVO
ZA MIR

raspisuje

INTERNI NATJEĆAJ

za sljedeća radna mjesta i propisane uvjete:

1. Viši stručni savjetnik, SRM I. - jedan izvršitelj

Uvjeti:

- VSS - društveni ili tehnički smjer
- znanje engleskog jezika - 90%
- ALCPT ili 85% ECL
- poželjno iskustvo na planu međunarodne obrambene suradnje
- položen DS1
- 10 godina radnog staža

2. Stručni savjetnik, SRM I. - dva izvršitelja

Uvjeti:

- VSS - društveni ili tehnički smjer
- znanje engleskog jezika - 90%
- ALCPT ili 85% ECL
- poželjno iskustvo na planu međunarodne obrambene suradnje
- položen DS1
- 5 godina radnog staža

3. Stručni savjetnik, ustrojbeno mjesto: bojnik - jedan izvršitelj

Uvjeti:

- VSS ili VŠS - društveni ili tehnički smjer
- znanje engleskog jezika - 90%
- ALCPT ili 85% ECL
- poželjno iskustvo na planu međunarodne obrambene suradnje
- odgovarajuća razina vojne izobrazbe

4. Viši stručni referent, ustrojbeno mjesto: satnik - jedan izvršitelj

Uvjeti:

- VSS ili VŠS - društveni ili tehnički smjer
- znanje engleskog jezika - 90%
- ALCPT ili 85% ECL
- poželjno iskustvo na planu međunarodne obrambene suradnje
- odgovarajuća razina vojne izobrazbe

Mjesto službe za navedene dužnosti je Zagreb. Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta potrebno je dostaviti do **15. studenoga 2004.** na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir,
Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb ili na e-mail nato@mohr.hr.
Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 01/4568-099 ili 01/4567-280.

bojno gađanje tenkom M-84

no - mehanizirane brigade

slunjskom vojnog poligona prvo su boravili pripadnici 1. a potom i 2. oklopne bojne, zajedno s tenkovskom satnjicom iz sastava mehanizirane bojne. Time je zaključena obuka razine pojedinac-posada te su stvoreni preduvjeti za obuku razine voda. U oba navrata postrojba je provela gađanje s po 25 posada, a nakon obavljenog vrednovanja zaključeno je da su postignuti izvrsni rezultati.

Gađanje je provedeno u skladu s temom "Tenk u napadu" te su se na temelju taktičke situacije postavljale mete, a zahvaljujući stručnom časničkom kadru, odnosno djelatnicima koji su pripremali i provodili gađanje, sve je proteklo besprijeckorno. Njihovo iskustvo i vještine koje su primijenili tijekom priprema na vojnog poligona u Gašincima odrazili su se i u provedbi gađanja u Slunj, gdje su pripadnici brigade pokazali umijeće rukovanja svim naoružanjem tenka

M-84 (top 125 te protuzrakoplovna strojnica 12,7 i suspregnuta strojnica 7,62). S obzirom na prilično zahtevan teren, za uspješnu provedbu gađanja bila je nužna i izvrsna obučenost posade.

Nisu zakazali ni ljudi ni tehnika

Osim organizatora i provoditelja gađanja, na slunjskom su vojnog poligonu bili mehaničari za oklopna sredstva i skupina za dostavu ubojitih sredstava te pirotehničari i sanitet, kao i vanjsko osiguranje prostora. Važnu ulogu u provedbi gađanja imala je i logistika, neophodna za svaku tenkovsku postrojbu, a bili su zaduženi za osiguranje i pregled streljiva te za ostale tenkovske resurse.

Događaje na slunjskom vojnog poligona pratilo je zapovjednik 3. gombr brigadir Berislav Jezidić, a pripadnike brigade posjetio je i zapovjednik 3. korpusa brigadni general Zvonko

Peternel. Izrazili su zadovoljstvo provedbom gađanja, a zasluge za izvrsnu organizaciju između ostalog pripadaju zapovjednicima bojni i satnija koje su u tome sudjelovale - pukovniku Dragunu Tihanoviću, bojnicima Pavi Luciću, Tomići Perkoviću i Anti Andrijanjiću te natporučniku Valentinu Skrozi i poručniku Aloju Baću, kao i svima drugima koji su pridonijeli uspješnoj realizaciji postavljenih zadaća i ciljeva.

Uz to što su ciljevi obuke u potpunosti ostvareni, važno je istaknuti i to da tijekom gađanja nije bilo nikakvih izvanrednih događaja, napose s obzirom na činjenicu da je za glavninu postrojbe to bilo prvo bojno gađanje na tenku M-84. Nisu zakazali ni ljudi ni tehnika te možemo zaključiti da je vrhunac godišnje obuke okopno-mehanizirane brigade doista prošao - vrhunski. ■

Nove inicijative u ABKO zaštiti

U prostorijama Časničke škole u vojarni "Petar Zrinski" 26. je listopada održan sastanak na temu razvoja izvedbenog projekta uspostave sustava detekcije i identifikacije kemijskih i bioloških agenasa.



Sastanak je održan na inicijativu laboratorija ABKO zaštite Časničke škole, a nazočili su mu i znanstvenici Instituta "Ruder Bošković", radi definiranja daljnje suradnje koja bi se trebala razviti u više smjerova. Najvažnija tema bila je inicijativa laboratorija ABKO zaštite o mogućnosti uspostave referalnog centra za detekciju i identifikaciju kemijskih i bioloških agenasa. Smatra se da za to postoje svi potrebni uvjeti.

D. V.

Dah Japana u "Zvonimiru"

U galeriji MORH-a "Zvonimir" svečano je 21. listopada otvorena izložba slika grupe suvremenih japanskih autora pod nazivom "Zbirka japanske umjetnosti 2004. u Hrvatskoj". Na izložbi se predstavilo 23 autora sa 41 radom, a osim kaligrafije, najstarije japanske umjetnosti, izložena su i ulja na platnu, akrili te tehnike japanskog slikarstva. No, osim spomenutih japanskih, izložena su i djela hrvat-



skih slikara iz zbirke HNK u Zagrebu, među kojima i Ede Murtića, Dimitrija Popovića, Borisa Bućana i ostalih. Organizatorica izložbe bila je Mayumi Nihei, koja je već treći put u Hrvatsku dovela japanske umjetnike. Osim visoke umjetničke vrijednosti koju izložba ima posebnu važnost svakako joj je dao i njezin humanitarni karakter, s obzirom na to da su japanski umjetnici darovali dvije slike i novčanu pomoć u korist Hrvatskog Crvenog križa.

A.D.

Ministar Rončević u Albaniji

Izaslanstvo MORH-a na čelu s ministrom Berislavom Rončevićem boravilo je u službenom posjetu Albaniji. Na sastanku s kolegom Pandeli Majkom, ministar Rončević razgovarao je o bilateralnoj suradnji na području obrane, suradnji u sklopu Američko-jadranske povelje, a razmijenjena su i mišljenja o sigurnosnoj situaciji u regiji.

Oba ministra izrazila su zadovoljstvo realizacijom plana suradnje u 2004. godini, a plan za 2005. godi-

nu ocijenjen je realističnim a ukoliko zatreba može se i proširiti.

Ministri su razmijenili mišljenje o sigurnosnoj situaciji te smatraju da suradnja u sklopu Američko-jadranske povelje pridonosi daljnjoj stabilizaciji stanja u jugoistočnoj Europi. Obje strane su još jednom potvrstile želju da upute zajednički hrvatsko-albansko-makedonski medicinski tim u misiju ISAF u Afganistan. Albanska strana je pokazala osobiti interes

za suradnju na području vojne industrije i školovanja. Ministar Rončević izvjestio je albanskog kolegu o napretku u reformama i reorganizaciji OSRH. Oba ministra istaknula su važnost stalnog dijaloga na svim razinama s obzirom na brojna otvorena pitanja u regiji. Ministra Rončevića primio je i albanski premijer Fatos Nano te predsjednik Alfred Moisiu, priopćeno je iz Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a.

Na dobrom ste putu

Na poziv načelnika Glavnog stožera generala zbora Josipa Lucića, u Hrvatsku je 25. listopada stigao predsjedavajući Vojnog odbora NATO-a general zbora Harald Kujat.

"Nisam došao ocijeniti ili procijeniti ono što radite, no mogu reći da ste na dobrom putu u reformama koje provodite, te u provedbi akcijskog plana za članstvo", istaknuo je general Kujat na susretu s novinarima u zračnoj luci Pleso pred sam polazak u Bruxelles. General Kujat i izaslanstvo istog su se dana u MORH-u sastali s generalom zbora Josipom Lucićem te državnim tajnikom Ministarstva obrane Matom Rabotegom, a potom i s predsjednikom Republike Hrvatske Stjepanom Mesićem, te predsjednikom saborskog Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost Ivanom Jarnjakom. Zahvalivši se na pozivu, kao i na tome što mu je omogućeno da se su-



sretne sa svim važnim osobama u političkom životu Hrvatske, general Kujat je kazao kako cijeni napore koje na putu prema NATO-u ulaže Hrvatska vojska, istaknuvši kako je riječ o pothvatu koji mora poduzeti cijela država, a ona traži i treba potporu građana i cijelog naroda. Istaknuo je kako je ovim susretom ohрабrio sve s kojima se susreo da snažno i odlučno nastave na putu u reformama. "Zastavu NATO-a koja se danas vijorila nad Zagrebom nadam se da će se shvatiti kao simbol dobre budućnosti za Hrvatsku i cijelu naciju", kazao je na kraju.

J. P.

Belgijsko izaslanstvo u J-5

U dvodnevni bilateralni posjet Službi za obrambenu politiku i planiranje 26. je listopada doputovalo tročlano belgijsko izaslanstvo na čelu s brigadirom Guyem Buchsenschmidtom.

Svrha posjeta je prije svega bilo prezentiranje među-

narodnih aktivnosti hrvatskih OS-a. Domaćini, na čelu s načelnikom Službe brigadirom Željkom Cepančem, prvog su dana posjeta u svojim prostorijama gostima održali nekoliko prezentacija koje su se uglavnom odnosile na sudjelo-

vanje pripadnika OS RH u mirovnim misijama UN-a, no, vodili su se razgovori i o drugim, širim temama.

Drugog dana Belgijanci su posjetili Središte MVO-a upoznavši se s njegovim aktivnostima.

D. V.

Aklimatizacija

Vojnici koji se nalaze na području velike vrućine ili gdje je vlažnost zraka velika, mogu se aklimatizirati (priviknuti) na postojeće klimatske uvjete u razmaku od 8 do 14 dana. Sposobnost vojnika u takvim klimatskim uvjetima ovisi o aklimatizaciji i njihovoj fizičkoj spremnosti. Povećana temperatura i vlažnost zraka uzrokuju ubrzani rad srca, povećano bilo. Dakle vrlo je važno, kako bi se razvila borbena spremnost vojnika, dosta trčati, pri čemu je potrebno pratiti otkucaje srca (na početku i na kraju trčanja).

Važne promjene koje se javljaju kao rezultat aklimatizacije na vruću klimu su: količina krvi je povećana, otkucići srca su manji, znojenje je povećano i javlja se na nižoj tjelesnoj temperaturi.

Privikavanje na velike nadmorske visine

Na velikim visinama, već iznad 1500 m, tlak atmosfere je umjeren, te na takvim visinama tkivo dobiva manje kisika. Na temelju toga se sa sigurnošću može zaključiti da vojnici ne mogu vježbati na višim nadmorskim visinama, a osobito je ograničeni učinak izražen kod starijih vojnika s niskom razinom motoričke sposobnosti.

Zahvaljujući aklimatizaciji, što je vojnik duže na velikim nadmorskim visinama, njegovo vježbanje je bolje. Vrijeme aklimatizacije u velikoj mjeri ovisi o nadmorskoj visini. U svrhu osiguravanja, vojnik koji je tek stigao na visinu od 1500 m, nije na gubitku, s obzirom na to da većina trenera preporučuje 30-ak dana aklimatizacije, uključujući regularne tjelesne aktivnosti. Pri tome svaki trener mora biti pripremljen na mogućnost pojave planinske bolesti prije nego što dođe do same aklimatizacije. Najčešći simptomi koje svaki trener mora znati prepoznati jesu: glavobolja, ubrzani puls, mučnina, gubitak apetita, nemogućnost spavanja. S vojnikom u kojeg se jave takvi simptomi postupa se tako ili da se nastavi aklimatizacija ili ga se vratiti na niže nadmorske visine, o čemu se treba konzultirati s liječnikom. Vojnik koji je aklimatiziran na visini od 1500 m, na nižoj nadmorskoj visini aklimatizirat će se nakon 14 dana.



Trinaest godina Dočasničke škole

Dočasnička škola ZZIO-a u Jastrebarskom, u kojoj se školiju pripadnici HV-a radi stručnog ospozobljavanja, a u skladu s najsvremenijim metodama za obnašanje dočasničkih dužnosti, svečano je 22. listopada proslavila svoju trinaestu obljetnicu.

Svečana je obljetnica, kojoj su nazočili visoki vojni i civilni dužnosnici, među kojima ministar obrane RH Berislav Rončević, izaslanik načelnika GSOS-a RH brigadir Marjan Biškić, izaslanik zapovjednika HKoV-a brigadni general Dragutin Repinc, zapovjednik DŠ-a Jastrebarsko satnik Ivan Magić i dr., započela postrojavanjem u vojarni "Dr. Ante Starčević". Nakon himne i počasti poginulim hrvatskim braniteljima, obljetnicu je nazočnima čestitao ministar obrane Rončević, ističući veliki uspjeh koji je Škola imala u proteklom razdoblju te ističući njezinu važnost u vremenu koje slijedi.

"Gradimo oružane snage koje će moći odgovoriti modernim izazovima i biti dio kolektivne obrane, a osobita uloga u tome pripada dočasnicima Hrvatske vojske", istaknuo je ministar.

Pohvalama i čestitkama pridružio se i brigadir Biškić, a potom i zapovjednik satnik Magić poručivši djelatnicima da i dalje razvijaju i jačaju duh profesionalizma.

Nakon podjele pohvalnica i priznanja istaknutim polaznicima i djelatnicima Škole, posvećena je crkva a oltar svetog Sebastijana. Službu posvete predvodio je vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac uz sudjelovanje vojnog kapelana Ante Vukoje. Na kraju svečanosti upriličen je domjenak za goste na kojemu su dobročiniteljima koji su pomogli izgradnju kapelice, a među kojima su bili i Čiro Gašparac te Miroslav Škoro, uručene zahvalnice.

A. DEČAK



Zagađeni zrak i vježbanje

Zagadivači su tvari u okolišu koje snižavaju njegovu kvalitetu. Neke zagadjujuće tvari imaju negativne utjecaje na tijelo. Kada se vježba u visokozagadenom području i diše na usta, sposobnost masne tvari da otkloni nečistoće je nestala te mnoge tvari mogu biti udahnute. To iritira dišni trakt i umanjuje sposobnost osobe za aerobni trening. Tijekom vježbanja uz zagađeni zrak treba izbjegavati, ako je to moguće, izlaganje zagađenju prije i tijekom vježbanja, u području visoke koncentracije ozona treba trenirati ujutro i prije mraka te ograničiti vrijeme treniranja u razdoblju velikog zagađenja zraka.

Sandra VRANEKOVIĆ

CV9035 Mk III

TVRTKA Alvis Hägglunds prikazala je treću generaciju svog borbenog vozila pješaštva (BVP) CV90. Označeno je kao CV9035 MK III, i razvijeno je kako bi zadovoljilo uvjete nizozemske vojske. Prvi demonstrator tehnologija dovršen je 2002., a 2003. je načinjen prvi prototip dok je serijska inačica prikazana na izložbi Eurostory 2004.

CV9035 MK III ima znatnih prednosti u odnosu na prijašnju inačicu Mk II i to na područjima paljbe moći, pokretljivosti i oklopne zaštite.

Temeljno naoružanje je top ATK Gun Systems Company Bushmaster III 35/50 koji standardno ispaljuje streljivo kalibra 35 mm ali se može nadograditi na kalibr 50 mm. Razvoj inačice kalibra 50 mm i odgovarajućeg streljiva još nije dovršen.

Top može ispaljivati različite vrste naprednog streljiva, prazne čahure se automatski izbacuju izvan kupole povećavajući sigurnost i komfor posade. Uz top u kupoli je i suosno postavljena strojnica kalibra 7,62 mm. Zapovjednik i topnik imaju stabilizirane dnevne/noćne ciljnice, a zapovjednikov ciljnik je nezavisan pa može samostalno tražiti ciljeve i navoditi topnika na njih. Uz ciljnice su postavljene i termalne kamere s tražilom treće generacije.

Pojačan je i oklop, posebice na prednjem dijelu vozila, a povećana je i zaštita krova te podnice. Postavljen je novi obrambeni sustav koji se sastoji od senzora ozrače-

Alvis Hägglunds



nosti laserom i od bacača dimnih granata. Za taj je sustav razvijen i novi upravljački program.

Masa inačice Mk III iznosi 32 tone, ali ima mogućnost rasta na 35 tona.

Motor je Scania snage 552 kW (750 KS) a snaga se prenosi preko automatskog mjenjača Perkins X-300 s električnim nadzorom. Unaprijeđen je i sustav za hlađenje te ovjes.

Ugrađen je najmoderniji borbeni upravljački sustav s mogućnošću umrežavanja u C4I sustav. Može se postaviti i sustav za identifikaciju u borbi te tako smanjiti mogućnost fraticida. Modificirani su i klimatski i NKB sustav te je popravljena ergonomija. Tvrta navodi kako se sva ta poboljšanja mogu integrirati i u prethodne inačice. Uz Švedsku (inačica CV9040) taj oklopnjak rabe i Norveška (CV9030 Mk I) te Finska i Švicarska (inačica CV9030 Mk II).

I. SKENDEROVIC



Grčka predstavila svoje nove Mirage

NA nedavno održanoj prezentaciji Grčka je svečano obilježila službeno uvođenje u operativnu upotrebu novonabavljenih borbenih aviona Dassault Mirage 2000-5 Mk 2. Avioni su predani 332. eskadrili iz 114. lovačkog puka, koja je smještena u zrakoplovnoj bazi Tanagra blizu Atene.

Uvođenju u operativnu uporabu

prethodili su brojni letovi koje je grčko ratno zrakoplovstvo provelo u sklopu svojevrsnog Initial flight Evaluation programa, kojima su se prosudivale kvalitete i mogućnosti novih Miragea, odnosno na te-

melju čega će se i definirati nova taktička primjena aviona. Letovi su okončani potkraj kolovoza, a grčko ratno zrakoplovstvo je u sklopu njih angažiralo i druge svoje avione poput Miragea 2000 EGM, F-16C/D Block 30/50, te F-4E.

Mirage 2000-5 Mk 2 izvana je prepoznatljiv po fiksno postavljenom priključku za tankanje goriva u

zraku, dok je unutrašnjost pilotske kabine opremljena suvremenim glass kokpitom, odnosno u avion je ugrađen Thalesov RDY-2 radar koji može detektirati i klasificirati niskoleteće zrakoplove na udaljenosti od 120 km. Što se tiče elektronike namijenjene za električko djelovanje u nove grčke Mirage je ugrađen Thalesov sustav ICSM 2000 Mk3, koji se smatra jednim od najnaprednijih na svijetu.

Grčko ratno zrakoplovstvo će do kraja 2005. ukupno primiti 25 novih aviona tipa Mirage 2000-5 Mk 2, od kojih je 15 letjelica novoproizvedeno dok će 10 aviona Mirage 2000 EGM nakon upgradingu biti dignuto na standard Miragea 2000-5 Mk 2.

D. OSLOVČAN

Ugovorena gradnja novih portugalskih podmornica

NJEMAČKI konzorcij German Submarine Consortium (GSC) pobijedio je na natječaju za gradnju dvije diesel-električne podmornice koji je objavila portugalska vlada, a vrijednost ugovora iznosi 800 milijuna eura. Konzorcij čine tri njemačke tvrtke: Howaldtswerke-Deutsche Werft (HDW), Nordseewerke (NSWE) i Ferrostaal.

Te će tri tvrtke portugalskoj ratnoj mornarici izgraditi dvije podmornice tipa 209PN duljine oko 65 metara i istisnine oko 1700 tona s anaerobnom propulzijom temeljenom na gorivim člancima. Unatoč oznaci, projekt novih portugalskih podmornica u stvari je izведен iz podmornica tipa U-214. Isporučena podmornica je planirana za 2009. i 2010., a ponuđena je i treća podmornica.

Nove će

podmornice zamijeniti
dvije podmornice klase Albacore (francuska klasa Daphne) koje su izgrađene u Francuskoj kasnih šezdesetih godina prošlog stoljeća.

Pobjeda njemačkih tvrtki na natječaju predstavlja malo iznenadnje jer se potiho očekivalo kako će na natječaju pobjediti španjolsko-francuska tvrtka DCN-Izar s projektom podmornica klase Scorpene koji su već izabrali Čile, Malezija i Indija. Uz njemačke i francusko-španjolske konzorcije na natječaj su se javili talijanski Fincantieri, švedski Kockums i nizozemski RDM.

Ponuda konzorcija DCN-Izar bila je popraćena prijedlogom iznajmljivanja bivših podmornica francuske ratne mornarice klase Agosta za izobrazbu portugalske posade dok bi obuku obavili španjolski podmorničari. Njemački je konzorcij ponudio podmornice Njemačke ratne mornarice tipa 206A koje bi služile za obuku u razdoblju dok se ne izgrade nove podmornice.

M. BRLIĆ

Nove uloge i platforme za Brimstone



POBOLJŠANJEM softwarea na projektilu Brimstone tvrtka MBDA nastoji povećati njegovu operativnu iskoristivost. Projektil koji u sebi sadrži milimetarski radarski pretraživač može biti prilagođen za istodobni napad na više ciljeva poput napada na tenkove, samohodne haubice te borbenih vozila pješaštva, koja kreću u koloni ili su raspršena na širem području. Dosad je kao avio-platforma za lansiranje Brimstonea bio prilagođen jurišni avion Tornado GR.4, ali se tijekom iduće godine očekuje njegova instalacija i na Harriere GR.9, koji će podjednako biti rabljeni s nosača aviona te s kopnenih zrakoplovnih baza. Uz to Brimstone se dosad s uspjehom instalirao i na helikoptere AH-1W i Tiger, na avion C-130, te na bespilotnu letjelicu Predator. Novim poboljšanjem nastoji se omogućiti posadama borbenih helikoptera uporaba Brimstonea bez potrebe za instaliranjem Longbow radara, uz istodobno povećanje dometa na 50 km.



D. OSLOVČAN

Poljska nabavlja trenažere za F-16

TVRTKA L-3 Communications Link Simulation and Training isporučit će poljskom ratnom zrakoplovstvu suvremenu trenažnu opremu, koja je namijenjena za obuku i trenažu letačkog sastava koji se priprema prijeći na novonabavljenе borbene avione F-16C/D Block 52+. Isporuka trenažnih sustava je dogovorena na temelju ugovora sklopljenog s US Air Force Aeronautical System Centerom, vrijednog 41 milijun američkih dolara. Tvrtka Link će tako poljskom ratnom zrakoplovstvu isporučiti jedan Full mission simulator, četiri trenažera, instruktorsko-operatorsku platformu, te raznu prateću računalnu opremu. Isporuka te opreme očekuje se početkom 2006. godine.

D. OSLOVČAN

Australiska vojska dobila prve Bushmastere

Australian DoD



AUSTRALSKA vojska primila je prve primjerke novog oklopног transportera Bushmaster pogonske konfiguracije 4x4. Proizvodi ga australска obrambena tvrtka ADI. Naručeno je ukupno 299 oklopnjaka koji će zamijeniti neoklopljene Land Rovere serije 110, pogonske konfiguracije 4x4 i 6x6. Proizvodnja bi se trebala okončati 2007., a proizvodit će se tempom od 10 vozila mjesečno. Bushmaster se proizvodi u šest inačica: oklopni transporter,

zapovjedno vozilo, vozilo za izravno paljbeno djelovanje, nosač minobacača, inženjerijsko vozilo i ambulantno vozilo.

Bushmaster je zamišljen i konstruiran kao moderno oklopno vozilo pogonske konfiguracije 4x4, pogodno za razne zadaće od klasično vojnih pa do sudjelovanja u mirovnim misijama. Može primiti ukupno 10 ljudi, dva člana posade i osam vojnika. Unutrašnjost je prostora i visoka, pa proizvođač navodi kako se

u njemu može udobno voziti 95% muške populacije. Prozori omogućavaju dobru vidljivost a dobra oklopna zaštita jamči sigurnost posadi.

Ima iznimno dobru pokretljivost po teškom terenu, što je osobito važno za nepregledna australiska prostranstva sa slabom cestovnom infrastrukturom. Maksimalna masa vozila je 15 tona, dugačko je 7087, široko 2500 i visoko 2650 mm. Poreče ga šestcilindarski turbodizelski motor Caterpillar 3126 ATAAC s električkim nadzorom, snage 246 kW pri 2400 o/min, maksimalnog okretnog momenta 1166 Nm pri 1440 o/min.

Snaga se prenosi preko automatske transmisije ZF ECOMAT G2 7HP502 sa 7+1 brzina. Spremnik za gorivo prihvata 340+15 litara i omogućuje operativni doseg od 1000 km. Maksimalna brzina Bushmastera je 120 km/h. Može svladati uspon od 60° i nagib od 33° te prijeći okomitu zapreku visine 500 mm.

I. SKENDEROVIC

Kupola Hitfist 30 na testovima

NA probnom poligonu Nettuno tvrtke "Oto Melara", smještenom pokraj Rima, traju terenska testiranja novog poljskog višenamjenskog oklopног vozila Patria AMV 8x8, opremljenog novom kupolom Hitfist 30.

Poljska je naručila 690 oklopnjaka od toga će 313 biti u inačici borbenog vozila pješaštva (BVP) te opremljeni kupolom Hitfist 30 koju proizvodi tvrtka "Oto Melara". Prve 72 kupole proizvest će se u Italiji a ostatak u Poljskoj. Vrijednost ugovora koji je tvrtka dobila kao podgovarač procjenjuje se na oko 308 milijuna USD.

Prvi primjeri vozila AMV Poljskoj su isporučeni tijekom ljesta. U odnosu na raniji model serijska kupola

Hitfist 30 lakša je 9% i nešto je niža. Napravljena je od slitine balističkog aluminija s dodatnim čeličnim i kompozitnim oklopom.

U kupoli je kao glavno oružje postavljen top kalibra 30 mm ATK Gun Systems Company MK 44 i strojnica 7,62 mm UKM-2000C poljske tvrtke ZM Tarnow.

Dvočlana posada kupole ima moderna radna mjesta, svako s kolor LCD zaslonom dijagonale 25 cm na kojima se prikazuju podaci s borbenog informacijskog sustava i podaci sa sustava za upravljanje paljbom Galileo Avionica Kollsman.

Ugrađen je najnoviji sustav za samozaštitu SSP-1 i upozoravanje na osvijetljenost laserom OBRA-3 poljske tvrtke "Przemyslowe Centrum



Optiky" iz Varšave. Postavljeno je i šest bacača dimnih kutija kalibra 81 mm.

Tvrta "Oto Melara" se nada, potaknuta i ugovorom s Poljskom, kako ima mogućnosti otvoriti i nova tržišta, a nade polažu u Finsku i Portugal koji također kupuju oklopne slike slične kategorije kao i poljski AMV od kojih će dio biti u inačici BVP-a i trebat će modernu kupolu velike paljbe moći. Nadaju se ostvariti poslove i na domicilnom talijanskom tržištu.

I. SKENDEROVIC

Raytheon razvija JSOW Block II

TVRTKA Raytheon Missile Systems na temelju nedavno sklopljenog ugovora s US Naval Air Systems Command (NAVAIR) počela je s razvojem nove inačice zrakoplovnog oružja AGM-154+ Block II JSOW (Joint Standoff Weapon). Novi projektil bi prema očekivanjima trebao biti znatno jeftiniji u odnosu na dosadašnju inačicu, a to se namjerava postići reduciranjem broja dijelova te optimiziranjem proizvodnog procesa. Također, Block II će moći nositi različite vrste "korisnog tereta", te će imati poboljšanu elektroniku za upravljanje temeljenu na GPS receiveru, koji će sadržavati i SAASM modul (Selective Availability Anti-Spoofing Module) protiv ometanja signala. Razvoj novog projektila provodi se u sklopu AMSTE (Airborne Moving Surface Target Engagement) programa.

Tehnički razvoj nove inačice JSOW-a, koji bi trebao početi tijekom 2005. trebao bi se okončati početkom 2006., kada bi trebala početi isporuka inicijalne proizvodne serije. Svi budući primjerici JSOW-a proizvodit će se na razini standarda Block II. Novi Block II (AGM-154+) sadrži bojnu glavu BLU-111, čija je cijena oko 200 000 američkih dolara. Inačica projektila AGM-154 temeljena na jedinstvenoj bojnoj glavi BLU-111 teškoj 227 kg (standarda bombe Mk82)



namijenjena je primarno međunarodnim kupcima i razvijat će se usporedno s Block II inačicom, a njezin razvoj trebao bi biti gotov tijekom 2006., a cijena njezine bojne glave trebala bi biti oko 100 000 američkih dolara. Jedna od značajki BLU-111, na projektilu AGM-154+, je i to kako bi sada trebalo biti riješeno možebitno ne-eksplodiranje bojne glave, kao što je to bio slučaj s BLU-97, te bi JSOW sada trebao imati i mogućnost napada na širi spektar ciljeva. Dosad je u borbenim uvjetima ispaljeno više od 400 projektila AGM-154 JSOW. Projektil AGM-154C čija je inicijalna proizvodnja počela tijekom 2003. prva letna testiranja je imao tijekom srpnja ove godine, a kao platforma

bio je rabljen borbeni avion F/A-18. Predviđa se kako će uz USAF i US Navy projektil naručiti i poljsko zrakoplovstvo, koje će njime naoružati novokupljene višenamjenske borbene avione F-16C/D Block 52+. Projektili AGM-154C sadrže infracrveni pretraživač, te BAe Systems BROACH sustav bojne glave, koji su se u dosadašnjim inačicama pokazali kvalitetnim, te će se s njihovim integriranjem nastaviti i na novoj inačici JSOW-a. Nova poboljšanja na Block II inačici sadrže i datalink sustav te integriranje alternativnih pretraživača u tijelo projektila. Maksimalna udaljenost s koje se ispaljuje projektil neće se mijenjati, odnosno iznosit će i dalje 120 km.

D. OSLOVČAN

Srbija i Crna Gora prodaje ratne brodove

NEDAVNO je objavljeno kako Srbija i Crna Gora namjerava prodati još nekoliko ratnih brodova, uključujući i konvencionalne podmornice nakon što je u svibnju prodala neimenovanom stranom kupcu pet brzih napadnih brodova klase Osa I koji su povučeni iz službe 2002. i dva obalna raketna obrambena sustava 4K51 Rubež. U međuvremenu je zanimanje za fregate klase Koni, Beograd (bivši Split) i Kopar pokazala Egipatska ratna mornarica.

Obznanjujući planove o prodaji i diesel-električnih podmornica klase Sava i Heroj (koje su u pričuvu od

2000.) zapovjednik srpsko-crnogorske ratne mornarice viceadmiral Slobodan Rajičević kazao je kako se nada da će do 2010. u mornarici ostati operativne dvije fregate klase Kotor, pojedine raketne topovnjače klase Končar (tip 240), neke diverzantske podmornice klase Una i ponešto pomoćnih brodova. Najveći prioritet dan je reaktiviranju dva broda za protuminsku borbu klase Sirius koji su građeni u Francuskoj. Njihovo dovođenje u operativno stanje najvjerojatnije će se obaviti uz finansijsku i stručnu pomoć Francuske.

M. BRLIĆ

Robotika - danas, sutra

Točno značenje riječi robot nije određeno, ali se koristi objašnjenje da je to stroj koji bez radnika (operatera) izvodi složene radne operacije na inteligentan način

Josip VLAHOVIĆ



Riječ robot uvedena je u engleski jezik početkom 20. stoljeća, nakon što je 1921. godine prevedena češka drama RUR (Rossumovi univerzalni roboti) filozofa Karelja Čapeka. Izraz robot izведен je iz češke riječi robota koja znači prisilan rad i riječi robotnik koja znači kmet. Riječ robotika prvi je upotrijebio pisac znanstvene fantastike Isaac Asimov. U priči pod naslovom Runaround, iz ožujka 1942., Asimov je prvi put iznio tri glasovita zakona robotike:

1. Robot ne smije ozlijediti ljudsko biće niti zbog svoje neaktivnosti dopustiti da ljudsko biće pretrpi štetu.
2. Robot mora slušati naredbe koje mu daju ljudska bića, osim u slučaju kada bi te naredbe kršile prvi zakon.
3. Robot moraštiti svoju



■ Vojni robot Matilda opremljen mehaničkim manipulatorom

egzistenciju, osim ako bi to kršilo prvi i drugi zakon.

Međunarodna suglasnost oko definicije pojma robot do današnjeg dana još uvijek ne postoji, pa čak i kada je riječ o razmjerno novoj koncepciji industrijskog robota. Točno značenje riječi robot nije određe-

no, ali se koristi objašnjenje da je to stroj koji bez radnika (operatera) izvodi složene radne operacije na inteligentan način.

Značajniji razvoj robotike počeo je šezdesetih godina 20. stoljeća. Iako u društvu prevladava mišljenje da su roboti čovjekoliki strojevi, to nije točno. Oblik robota prilagođava se zadacima koje bi trebalo obavljati, ali i estetici. Većina današnjih robota su specijalizirani strojevi u tvornicama, ali koriste se i u drugim dje-



■ Robotizirano vojno izvidničko vozilo

latnostima (istraživanja, medicina, vojska, itd.). Kao napomenu navodimo da izraz robot ne obuhvaća sljedeće uređaje: manipulator s daljinskim

upravljanjem, umjetne bioničke udove ili proteze, iako se uvelike koriste istom tehnologijom kao i roboti, ali zapravo njima upravljaju ljudi, a ne računala. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Darfur - nova epizoda građanskog rata u Sudanu

Brojnim sudanskim unutrašnjim sukobima

pridružila se zapadna sudanska regija Darfur
gdje u veljači 2003. izbija ustank protiv
središnje vlasti. Pobuna je rezultirala brutalnim
odgovorom sudanske vlade, koji je prouzročio
pedesetak tisuća žrtava i doveo do velike
humanitarne katastrofe



Hrvoje BARBERIĆ

Najveća država na afričkom kontinentu Sudan posljednjih je godinu i pol popriše još jednog u dugom nizu unutrašnjih konfliktata koji je prouzročio pedesetak tisuća žrtava i doveo do velike humanitarne krize. U veljači 2003. na području zapadne sudanske pokrajine Darfur izbija ustank protiv režima u Kartumu. Ustanak



Pripadnik Pokreta za pravdu i jednakost

vode dvije oružane skupine nazvane Pokret za pravdu i jednakost i Sudanska oslobodilačka vojska. Obje skupine su povezane sa sudanskim oporbenim liderom Hassanom

al-Turabijem te, iako su njihovi politički programi velikim dijelom nejasni, obje ističu borbu za veći stupanj autonomije Darfura od centralizirane vlade u Kartumu kao cilj. Ustanici zahtijevaju kraj političke dominacije arabiziranih Sudanaca zemljom te prestanak kršenja njihovih prava na zemlju od arabiziranih pastirskih plemena.

Sudan je stekao nezavisnost 1956. i otad je gotovo stalno u ratnom stanju. Naime, Pokret za pravdu i jednakost i Sudanska oslobodilačka vojska nisu jedine oružane skupine na teritoriju Sudana. Pored njih postoji još tridesetak većih ili manjih ustaničkih skupina. Na istoku zemlje narod Beja vodi rat protiv središnje vlade, u planinskom području središnjeg dijela zemlje se protiv vlade u Kartumu bori pleme Nuba a tu je i bizarna Božja vojska otpora koja uz podršku sudanske vlade ratuje na graničnom području Sudana i Ugande protiv ugandskih snaga sigurnosti. No do izbijanja recentnog sukoba u Darfuru, svakako najvažniji sudanski sukob se vodio na jugu zemlje gdje je protiv sudanske vlade vodila rat Sudanska narodno-

oslobodilačka vojska (SPLA), koja okuplja kršćansko stanovništvo s juga, počinje borbu protiv sudanskog režima 1983., nakon uvedenja



Sudanski policajac nadgleda podjelu hrane u izbjegličkom logoru Ararah u zapadnom dijelu Darfura

šerijatskog prava na teritoriju cijelog Sudana. Najvažniji razlog sukoba na jugu Sudana leži u pitanju nadzora nad procijenjenih 1,2 milijarde barela nafte i ništa manje važnih zaliha zemnog plina. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Dvomotorni transportni avioni



Iako se o njima malo govori i piše važnost transportnih aviona u vojnoj upotrebi još od Berlinske krize potkraj četrdesetih godina prošlog stoljeća pa sve do danas, a unatoč brzom razvoju helikoptera, stalno je rastao. Zbog toga danas gotovo da ne postoji ratno zrakoplovstvo koje u svom sastavu nema barem jedan transportni avion ili razmatra njegovu nabavu.

Domagoj MIČIĆ

Tijekom Zaljevskog rata 1991. vojni transportni avioni bili su prijevozno sredstvo koje je dopremilo prve američke trupe u Saudijsku Arabiju i time pokazali Bagdadu da neće dopustili širenje invazije, ni pomiriti se s okupacijom Kuvajta. Američke invazije na Afganistan te još više na Irak potvrstile su da je suvremeno ratovanje nezamislivo bez upotrebe transportnih zrakoplova, posebno aviona. U iračkom slučaju američki su transportni avioni korišteni i za stratešku dopremu trupa i materijala s velikih udaljenosti (iz baza u Sjedinjenim Državama i Europi) ali i za taktički transport snaga

Antonov An-74



CN-235 zajednički je proizvod Eads-Casell i Indonesian Aerospace



i materijala (ponajviše goriva) na bojišnicu. Iako se američke oružane snage i za zadaće taktičkog transporta uglavnom koriste srednjim i velikim četveromotornim transportnim avionima, na tržištu se nude i znatno manji avioni koji mogu zadovoljiti potrebe i manjih ratnih zrakoplovstava. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Prvi svjetski rat - devedeset godina poslije



Turska u Prvom svjetskom ratu

Jedna od zemalja, čiji se teritorij od 1912./13. gotovo u cijelosti nalazio izvan Europe, bilo je Tursko Carstvo. Ispriva neutralna, Turska je na inicijativu ratnog ministra Envera Paše 1914. ušla u rat na strani Centralnih sила, s ciljem stvaranja pan-turskog carstva na račun Rusije

Boris PERIĆ

U jesen 1914. turski ratni brodovi, kupljeni od Njemačke, otvaraju vatru na ruske priobalne gradove, a u zimi 1914./15. počinje turska ofenziva na Kavkazu regiju, koja je, međutim, zbog loše opremljenosti turske vojske završila katastrofom. Od 90.000 vojnika preživjelo ih je samo 12.000. U proljeće 1915. ruske snage ušle su u Anatoliju, gdje su naišle na potporu dijela armenskog stanovništva. Turske vlasti reagirale su na to nevidenom brutalnošću. Deportacije i masakri Armenaca, koji su uslijedili, završili su jednim

od prvih genocida u povijesti ratovanja.

Ulazak Turske u rat prouzročio je i bitan zaokret u britanskoj bliskoistočnoj politici, koja je dotad preferirala održanje Turskog Carstva. Nakon ulaska Turske u rat, britanski politički vrh vodio je čak i tajne pre-

Saveznički pokušaj probroja na poluotok Galipolje planiran je kao uvod u zauzimanje Carigrada



■ Britanski general Edmund Allenby osvojio je 9. prosinca 1917. Jeruzalem koji se od 1517. nalazio pod turskom vlašću

govore s Rusijom, u kojima su Ruskom Carstvu, kao nasljedniku bizantsko-kršćanskog imperija, obećani turski morski tjesnaci Bospor i Dardaneli. Za podjelu turskog teritorija interes, osim Rusije i Velike Britanije, pokazivale su Francuska i Italija, kojima su također obećani veliki dijelovi Carstva. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr



Sukobi oko Falklandskog otočja IV.

Rat za Falklande, ili Malvine?

Falklandski rat između Argentine i Velike Britanije počeo je travnja 1982. kad je argentinska vojska zauzela otoke, a za trajanja sukoba Britanci su zarobili 10.000 argentinskih vojnika, redom puštenih na slobodu kad su ratne operacije bile okončane. Argentina je izgubila 655 ljudi, a Velika Britanija njih 236

Jurica MILETIĆ



Početak sukoba

Uplovljavanje argentinskog transportnog broda *Bahia Buen Suceso* u luku na otoku Južna Georgija (čija je zastava ovdje prikazana), oko tisuću kilometara južnije od Falklanda, nikako nije izgledalo sumnjivo. Tek kad je, po pristajanju broda, u luci zavijorila zastava Republike Argentine, postajalo je jasno da će prvi put nakon 1914. godine Britanci opet ratovati za svoje posjedništvo nad Falklandima i susjednim otocima. Protivnik, međutim, ovoga puta nije bio klasični, europski susjed Njemačka...

Sukob koji je oko Falklandskog otočja godine 1982. posve ne-nadano izbio između Argentine i Velike Britanije, otkrio je mnogo povijesnih činjenica o tom otočju, dotad uglavnom nepoznatih svjetskoj javnosti. Međutim, manipulirajući činjenicom da je Republika Argentina bila članicom "pokreta nesvrstanih", u nekim se dijelovima svijeta pokušalo prikriti da je u istoj toj zemlji na čelu vojna hunta koja tobožnjom brigom o otočju, zapravo prikriva sva djela i nedjela svoje unutrašnje politike.

Tko je u pravu?

Dok su argentinski pukovnici i generali busajući se u prsa pozivali na oslobođenje "argentinskog područja", svjetski su mediji podsjećali na kronološka zbivanja u svezi s otočjem.

1522. - argentinski izvori tvrde da su tijekom XVI. stoljeća baš španjolski i portugalski mornari prvi ugledali otoke. U tom smislu, valja spomenuti tek izvjesnog Estebana Gomeza koji je kao peljar služio na

brodu San Antonio u sklopu glasovite Magellanove ekspedicije, koji je otoke "otkrio" vraćajući se u Španjolsku. Argentinski povjesničar San Martino de Dromi navodi zemljovide koji su nastali u razdoblju 1522.-1561. i na kojima se vidi i Falklandsko otočje.



■ Esteban Gomez koji je 1522. prvi ugledao Falklande, bio je peljar u floti velikog Magellana (na slici)

1592. - prema Encyclopaedii Britannici, sva je prilika da je otoke s broda Desire prvi ugledao engleski moreplovac John Davis. Pouzdano se pak zna da je otoke prvi ugledao Nizozemac Sebald de Weerdt 1690.

1690. - prvo zabilježeno iskrcavanje na Falklande: John Strong, na čelu britanske ekspedicije. Britanci su tad otoke zauzeli kao krunski posjed, a morski prolaz između dva glavnata otoka nazvali prema viscountu Falklandu, britanskom pomorskom časniku. Kasnije se taj naziv počeo primjenjivati na cijelokupno otočje.

1764. - francuski moreplovac Louis-Antoine de Bougainville na Istočnom Falklandu osniva prvo stalno naselje. Sljedećih godina ribarenjem se tamo bave ribari pristigli iz francuskog grada St. Malo; upravo iz naziva njihova zavičajnog grada potječe argentinski naziv za otoke: Islas Malvinas.

1765. - Britanci su prvi koji nasejavaju Zapadni Falkland, a Španjolci od Francuza otkupljuju nasele Port Louis na Istočnom Falklan-

du. Vjeruju da su tom kupnjom privobili i francusko priznanje prava na područje koje su otkupili.

1770. - na otočje stiže španjolska flota i zahtijeva od Britanaca da ga napuste, ali zapovjednik britanskog garnizona Hunt pismom obavještava španjolskog zapovjednika da su Falklandi pod vlašću britanskog monarha. Nešto kasnije Španjolci stižu s još većom flotom i uspijevaju "uvjeriti" Britance da napuste otočje.

1774. - Britanci se povlače s otočja (navodno zbog gospodarskih razloga). Španjolci zadržavaju naselje na Istočnom Falklandu (zovu ga tad Soledad), sve do 1811. kad Španjolska gubi svoje južnoameričke kolonije.

1816. - na povijesnoj se pozornici prvi put javlja neovisna Argentina - vlada u Buenos Airesu koja je proglašila neovisnost o Madridu proglašava svoj suverenitet nad Falklandima.

1828. - argentinski caudillo i kasniji guverner Buenos Airesa Juan Manuel de Rosas na otočje šalje izvjesnog Vernereta s postrojbom vojnika i fizičkim radnicima. Bilo je to prvo zabilježeno argentinsko naseљavanje otoka.

Čišćenje otpadaka, ili...

Vjekovnom argentinskom svojatajnu otočja, u rano proljeće godine 1982. pružila se prilika da ga na prepad zauzmu. Nije, naime, apetit vlade u Buenos Airesu bio usmjeren



Naselje Grytviken na Južnoj Georgiji u XIX. i XX. stoljeću bilo je kitolovna postaja. Glasoviti polarni istraživač Ernest Shackleton na putu za Antarktiku zastavio se u njemu godine 1914.. Nakon neuspjeha svoje ekspedicije, vratio se dvadesetak mjeseci kasnije i organizirao spašavanje svojih pratileca koji su ostali za njim. Umro je za trajanja svoje sljedeće ekspedicije godine 1922. i pokopan je u Grytvikenu. Na otocima i oko njih mnogo je ptica i kitova. Ni starnog, ni urođenog stanovništva nema. Britansku vojnu posadu (otoci su britanski prekomorski teritorij) godine 2001. zamjenili su znanstvenici i istraživači.

samo prema Falklandima; ništa manje nisu bili poželjni ni otok Južna Georgija, Južni Shetlandski i Južni Sandwich otoci, koji leže oko tisuću kilometara istočnije od Falklandskog otočja, i pod britanskom su administracijom još od 1908.

Kad je argentinski poduzetnik Constantino Davidoff sa škotskom tvrtkom Christian Salvesen sklopio ugovor o čišćenju otpadaka nakon ulova kitova na otoku, u dogovoru s britanskim veleposlanstvom u Argentini, unajmio je transportni brod Bahia Buen Suceso da njega i njegove radnike preveze na Južnu Georgiju. Čini se da je ilegalan ulazak broda u otočne vode bio

unaprijed isplaniran, jer njegov zapovjednik svoje uplovljavanje 19. ožujka 1982. nije uredno prijavio otočom magistratu - zapovjednom tijelu organizacije BAS (British Antarctic Survey) smještenom u mjestu zvanom King Edward Point, nedaleko od Grytvikena. Sljedećeg dana predstavnici BAS-a zatekli su Bahia Buen Suceso u luci, a radnici su bili na obali, dok se iznad njih vijorila zastava Republike Argentine.

(nastavit će se)



Prvi viscount od Falklanda, bio je Henry Cary, (1575.-1633.), kolonizator i mornarički časnik. Rodio se u Engleskoj, a školovan na koledžu Exeter u Oxfordu. Godine 1611. priključio se kompaniji Northwest Passage, a četiri godine kasnije stekao plemićku titulu. Osim titule viscounta od Falklanda, obnašao je i dužnost poslanika, tzv. Lord Deputy za Irsku, godine 1620. kad je predložio da se kolonija Newfoundland naseli irskim useljenicima. Godine 1620. kompanija ga je obdarila većim zemljištem na poluotoku Bonavista, na otoku koji će kasnije postati poznat kao Sjeverni Falkland. Tri godine kasnije, Cary je bratića svoje žene, Sir Francisa Tanfielda, imenovao prvim guvernerom i upraviteljem tog imanja i iste je godine Tanfield udario i temelje prve kolonije na Južnom Falklandu.

Kino i kazalište u Domu HV-a "Zvonimir"

U organizaciji Odjela za kulturno-društvene djelatnosti Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a u Domu HV-a "Zvonimir" održat će se:

■ **30. listopada u 18 sati - HARRY POTTER I ZATOČENIK AZKABANA**, dječji pustolovni film; glume: Daniel Radcliffe, Alan Rickman, Julie Walters i dr.; traje 141 min. Besplatne ulaznice mogu se rezervirati **od 25. listopada**.

■ **11. studenoga u 19 sati - SVOGA TELA GOSPODAR**, predstava za odrasle u izvedbi glumaca kazališta "Komedija"; autor: Slavko Kolar; igraju: Damir Lončar, Dubravka Ostojić, Renata Sabljak, Igor Mešin, Jasna Bilušić i dr.; predstava traje 120 min (jedna pauza). Besplatne ulaznice mogu se rezervirati **od 18. listopada**.

Besplatne ulaznice mogu se rezervirati isključivo od 10 do 12 sati u Odjelu za kulturno-društvene djelatnosti, Stančićeva 6, tel./fax: 68-935.

Misa u kapeli Vojnog ordinarijata

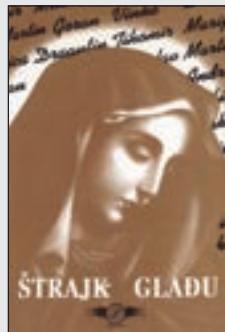
■ U kapeli Vojnog ordinarijata na Ksaveru u Zagrebu od 10. listopada **nedjeljom i blagdanom s početkom u 11 sati** redovito se slavi sveta misa za vjernike Vojne biskupije, a kapela je otvorena i za ostale vjernike.

BIBLIOTEKA**"Štrajk glađu - Pokret ljubavi na Trgu sv. Marka", Tonimir Varaždinske Toplice, 1995.**

Dana 19. lipnja 1995. godine obitelji nasilno odvedenih i zatočenih hrvatskih branitelja i civila spontano su se okupile i počele štrajk glađu. Pokušavajući se na sve načine obratiti svijetu, pojedinačno i preko udruga, kada su iscrpili sve mogućnosti civiliziranog ponašanja u traženju njihovih najmilijih, odlučili su se na krajnju akciju. Cilj štrajka, kako je to proglasom javnosti objavio Inicijativni odbor, bio je djelovati na savjest pojedinaca i humanitarnih organizacija za ljudska prava u svijetu - da iznadu mehanizme presje na Srbiju, kako bi se konačno iznijela istina o sudbini, prema tada aktualnim podacima, 2864 nasilno odvedenih osoba.

Štrajk glađu trajao je jedanaest dana, ali time nije prestala borba za istinu o sudbini njihovih najmilijih. Štrajk pred Hrvatskim saborom i Vladom pokazao je svu moralnu snagu vukovarskih majki i Pokreta ljubavi, a njihove zahtjeve je potpisalo više stotina ljudi, ukazavši time na težinu tog problema. Vukovarske majke dale su na znanje Saboru da je nalaznenje nestalih odgovornost svake hrvatske vlade i Sabora, tako dugo dok postoji ijedan naš čovjek za kojeg se ne zna gdje je. Knjigu je priredio i dokumentaciju obradio te zabilješkama popratio Božo Rudež.

Nikolina PETAN

**29. listopada 1618. Pogubljen Sir Walter Raleigh**

Engleski pomorac, avanturist, vojnik i političar smaknut je 29. listopada 1618. u Londonu. Nemirna duha Raileigh je od mладosti sudjelovao u mnogim vojnim i istraživačkim ekspedicijama, borio se čas protiv Francuza, čas protiv španjolske armade, a putovao je i u Novi svijet. Kraljica Elizabeta bila mu je izrazito sklona, imenovala ga plemićem, obasipala imanjima, a pričalo se da su i ljubavni. Walter Raleigh prvi je u Englesku donio duhan i krumpir, a bio je i jedan od prvih europskih strastvenih pušača. Kad je na dvoru zapušio, polili su ga vodom jer su mislili da se zapalio. No Raleigh nije umro od pušenja nego od krvnikova mača zbog navodne veleizdaje. Nakon Elizabetine smrti uhićen je zbog veleizdaje i bačen u Tower, gdje je proveo više od deset godina, pišući "Povijest svijeta". Na posljetku je namolio kralja JAMESA da ga pusti u još jednu ekspediciju, obećavši goleme količine zlata iz porječja Orinoca. Zlato nije našao, ekspedicija je bila potpuni promašaj, a za kaznu ga je James dao pogubiti. Legenda kaže da su mu pred smaknuće krvnici ponudili posljednju cigaretu, što je kasnije postalo uobičajeno i na ostalim stratištima.

3. studenoga 1957. Prvo živo biće u svemiru

Ni mjesec dana nakon prvog umjetnog Zemljinog suputnika "Sputnjika 1" Sovjetski Savez je poslao u svemir i drugi, ovaj put sa životom posadom. S lansirne postaje u Kazahstanu 3. studenog 1957. u svemir je poletjela, u hermetički zatvorenoj kabini, pokusna životinja - pas Lajka. Kujici su osigurane zalihe kisika i hrane, premda za nju nije predviđen povratak u sigurnost Zemljine atmosfere, pa je Lajka svjesno žrtvovana u ime znanosti. Tijekom 162 dana kruženja "Sputnjik 2" je obavio više od 2000 obilaženja oko Zemlje i prevelio oko 100 milijuna kilometara. Dobiveni su novi podaci o gustoći gornjih slojeva Zemljine atmosfere, o svojstvima ionosfere i o primarnim kozmičkim zrakama.

leonriz@net.hr

SLOVO DUHOVNOSTI**Nedjelja 31. listopada**

Dirljiva je scena susreta kojeg donosi evanđelje u ovu nedjelju. Nadcarinik Zakej, omražen od ljudi jer su ga smatrali nemoralnom osobom zbog uzimanja nameta, želi vidjeti onoga o kome je toliko čuo. No, njegov nizak rast sprečava ga da od okupljenog mnoštva vidi Isusa pa se penje na smokvu. Taj susret počeo je pogledom. Tko od nas nije iskusio snagu pogleda, koji je često jači od bilo kakve riječi - od ljubavi do mržnje, od blagosti do strogosti, od pažnje do nebrige, od simpatije do prezira...? U Isusovom pogledu vidjelo se praštanje, u Zakejevu kajanje. Unatoč neslaganju "vjernika", Isus želi proboraviti u Zakejovo kući. On sav radostan brzo siđe s drveta, želeteći Isusa ugostiti. Što Zakej daje za tu čast! Bez obzira na to što je uvjeren u svoju pravednost, pristaje vratiti četverostrukonima najsiromašnjima. Nitko mu ništa nije rekao, niti to od njega tražio. To je njegov odgovor na susret započet pogledom. Svjesni iz ovog, ali i iz vlastitih primjera snage pogleda, obdarimo svoju sredinu pogledom iz kojeg će se zrcaliti ljubav, strpljivost, praštanje... Za dobro svih nas.

Željko STIPANOVIĆ



Stvaranje Crvene armije

Prvobitna odora pripadnika ruske Crvene armije u počecima je imala izdaleka prepoznatljive manžete, odnosno orukavljive ispunjeno identifikacijskim oznakama i natpisima. Što se tiče poveće crvene zvijezde - kokarde na pokrivalima za glavu, njezino je nošenje i isticanje bilo regulirano pravilnikom donesenim godine 1918. U svakom slučaju, tek je godine 1919. bila osmišljena prava odora, koja je morala što je moguće manje nalikovati odorama nekadašnje carske ruske vojske. Stoga je pokrivalo za glavu dobilo nesvakidašnji oblik: sašiveno od sukna od kojeg su bili šivani i ostali dijelovi odore, imalo

je preklope koji su se mogli spustiti do vrata, što je u ruskim klimatskim prilikama bilo izrazito praktično.

U prvim inačicama crvenoarmijske odore teško je još raspoznati buduće oblike koje će karakterizirati kape tanjurače, rubaške i široke zlatne epolete koje će uvelike utjecati na "vojnu modu" armija nekadašnjeg Varšavskog pakta, a osobito na vojsku FNRJ u godinama nakon II. svjetskog rata, a prije rezolucije Informbiroa. Sva je prilika da je ruska čizma (termin koji će kasnije uvelike premašiti svoje prvobitno značenje), bila jedna od osnovnih značajki.

Gornji dijelovi ruske odore koja je bila uvedena 1919. imali su rubove u boji roda vojske. U istoj je boji bila i podloga za veliku crvenu zvi-

jezdu na kapi: pješaštvo je označavala kupinasto crvena boja, topništvo narančasta, otvorena plava konjaništvo, crna inženjerijske postrojbe, a svjetloplava zrakoplovstvo.

Oznaka činova u to vrijeme nije se još izražavala zvjezdicama, sustavom koji će kasnijih desetljeća također biti uvelike oponašan, već trokutima koji su se isticali na donjem dijelu rukava. Godine 1922. oznake činova bile su premještene na komad tkanine koji se prišivao na lijevu dolakticu, a iznad oznake čina bila je oznaka pripadnosti rodu vojske, također od tkanine.

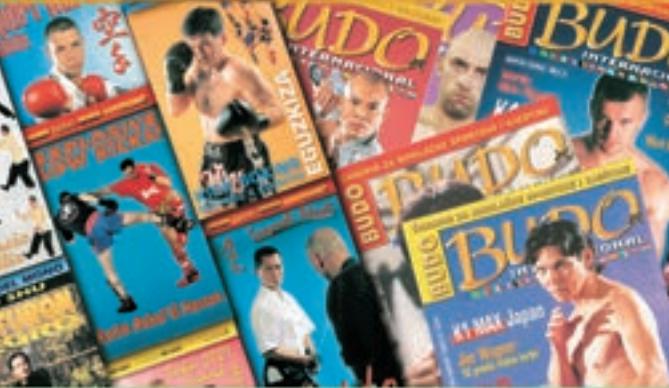
Jurica MILETIĆ

BUDO INTERNACIONAL

mjesečnik za borilačke sportove i vještine



KNJIGE • VIDEO KASETE • DVD



www.budo-internacional.hr



HRVATSKI VOJNIK



www.hrvatski-vojnik.hr